

5.3.2024

MIETINTÖ

vuoden 2025 talousarvion valmistelua koskevista yleisistä suuntaviivoista,
pääluokka III – Komissio
(2023/2220(BUI))

Budjettivaliokunta

Esittelijä: Victor Negrescu

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA	20
ULKOASIAINVALIOKUNNAN KIRJE	21
KEHITYSVALIOKUNNAN KIRJE.....	23
TALOUSARVION VALVONTAVALIOKUNNAN KIRJE	28
TYÖLLISYYDEN JA SOSIAALIASIOIDEN VALIOKUNNAN KIRJE.....	32
YMPÄRISTÖN, KANSANTERVEYDEN JA ELINTARVIKKEIDEN TURVALLISUUDEN VALIOKUNNAN KIRJE.....	41
TEOLLISUUS-, TUTKIMUS- JA ENERGIAVALIOKUNNAN KIRJE	48
LIIKENNE- JA MATKAILUVALIOKUNNAN KIRJE	52
MAATALOUDEN JA MAASEUDUN KEHITTÄMISEN VALIOKUNNAN KIRJE	57
KULTTUURI- JA KOULUTUSVALIOKUNNAN KIRJE.....	60
PERUSSOPIMUS-, TYÖJÄRJESTYS- JA TOIMIELINASIOIDEN VALIOKUNNAN KIRJE.....	63
NAISTEN OIKEUKSIEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VALIOKUNNAN KIRJE	67
TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	72
LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA.....	73

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

vuoden 2025 talousarvion valmistelua koskevista yleisistä suuntaviivoista, pääluokka III
– **Komissio**
(2023/2220(BUI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 314 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 106 A artiklan,
- ottaa huomioon vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehysten vahvistamisesta annetun tarkistetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) xxx (monivuotisen rahoituskehysten tarkistus),
- ottaa huomioon vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehysten vahvistamisesta annetun asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093 muuttamisesta 15. joulukuuta 2022 annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2022/2496¹,
- ottaa huomioon 16. joulukuuta 2020 hyväksymänsä kannan esitykseen neuvoston asetukseksi vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehysten vahvistamisesta²,
- ottaa huomioon vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehysten vahvistamisesta 17. joulukuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093³ sekä parlamentin, neuvoston ja komission tässä yhteydessä hyväksymät yhteiset julistukset⁴ ja asiaan liittyvät yksipuoliset julistukset⁵,
- ottaa huomioon väliaikaisen mietintönsä ehdotuksesta monivuotisen rahoituskehysten 2021–2027 väliarvioinnista⁶,
- ottaa huomioon 27. helmikuuta 2024 antamansa päätöslauselman esityksestä neuvoston asetukseksi vuosia 2021–2027 koskevan monivuotisen rahoituskehysten vahvistamisesta annetun asetuksen (EU, Euratom) 2020/2093 muuttamisesta⁷,
- ottaa huomioon 10. toukokuuta 2023 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin elpymisvälineen lainakustannusten kasvun vaikutuksesta EU:n vuoden 2024 talousarvioon⁸,

¹ EUVL L 325, 20.12.2022, s. 11.

² EUVL C 445, 29.10.2021, s. 240.

³ EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 11.

⁴ EUVL C 444 I, 22.12.2020, s. 4.

⁵ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0357.

⁶ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2023)0335.

⁷ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2024)0082.

⁸ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2023)0194.

- ottaa huomioon 15. joulukuuta 2022 antamansa päätöslauselman monivuotisen rahoituskehityksen 2021–2027 vahvistamisesta: uusiin haasteisiin soveltuva sopeutumiskykyinen EU:n talousarvio⁹,
- ottaa huomioon 16. toukokuuta 2022 annetun komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (COM(2022)0223),
- ottaa huomioon talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoista, mukaan lukien etenemissuunnitelma uusien omien varojen käyttöönottamiseksi, 16. joulukuuta 2020 tehdyn Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välisen toimielinten sopimuksen¹⁰,
- ottaa huomioon Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä 14. joulukuuta 2020 annetun neuvoston päätöksen (EU, Euratom) 2020/2053¹¹,
- ottaa huomioon 22. joulukuuta 2021 annetun komission ehdotuksen neuvoston päätökseksi Euroopan unionin omien varojen järjestelmästä annetun päätöksen (EU, Euratom) 2020/2053 muuttamisesta (COM(2021)0570) ja ehdotukseen 23. marraskuuta 2022 vahvistamansa kannan¹²,
- ottaa huomioon Euroopan unionin elpymisvälineen perustamisesta covid-19-kriisin jälkeisen elpymisen tukemiseksi 14. joulukuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2020/2094¹³,
- ottaa huomioon yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi 16. joulukuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092¹⁴,
- ottaa huomioon 11. joulukuuta 2019 annetun komission tiedonannon Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta (COM(2019)0640) ja vastauksena siihen 15. tammikuuta 2020 antamansa päätöslauselman¹⁵,
- ottaa huomioon puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi sekä asetusten (EY) N:o 401/2009 ja (EU) 2018/1999 muuttamisesta 30. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1119 (eurooppalainen ilmastolaki),
- ottaa huomioon ilmastopöytäkirjan osapuolten 21. konferenssissa (COP21) Pariisissa 12. joulukuuta 2015 hyväksytyt Pariisin sopimuksen,

⁹ EUVL C 177, 17.5.2023, s. 115.

¹⁰ EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 28.

¹¹ EUVL L 424, 15.12.2020, s. 1.

¹² EUVL C 167, 11.5.2023, s. 162.

¹³ EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 23.

¹⁴ EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 1.

¹⁵ EUVL C 270, 7.7.2021, s. 2.

- ottaa huomioon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista 13. joulukuuta 2017 annetun toimielinten välisen julistuksen¹⁶ ja siitä 19. tammikuuta 2017 antamansa päätöslauselman¹⁷, 4. maaliskuuta 2021 päivätyn komission toimintasuunnitelman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanosta ja Eurooppa-neuvoston jäsenten toukokuussa 2021 hyväksymän Porton julistuksen sosiaalikyсыmyksistä,
- ottaa huomioon sukupuolten tasa-arvoa koskevan EU-strategian 2020–2025,
- ottaa huomioon Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen ”Sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen EU:n talousarvioon: aika siirtyä sanoista tekoihin” (2021),
- ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteet,
- ottaa huomioon 1. helmikuuta 2023 annetun komission tiedonannon ”Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma nettonollan aikakaudelle” (COM(2023)0062),
- ottaa huomioon 20. kesäkuuta 2023 annetun ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (’STEP-kehysväline’) perustamisesta ja direktiivin 2003/87/EY sekä asetusten (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 ja (EU) 2021/241 muuttamisesta (COM(2023)335),
- ottaa huomioon 20. kesäkuuta 2023 annetun ehdotuksen asetukseksi Ukrainan tukivälineen perustamisesta,
- ottaa huomioon Euroopan unionin yleisen talousarvion varainhoitovuodeksi 2024¹⁸ sekä siihen liittyvät parlamentin, neuvoston ja komission yhteiset lausumat,
- ottaa huomioon neuvoston ... antamat päätelmät varainhoitovuoden 2025 talousarviomenettelyn suuntaviivoista (00000/2024),
- ottaa huomioon työjärjestyksen 93 artiklan,
- ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan, kehitysvaliokunnan, talousarvion valvontavaliokunnan, työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan, ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan, teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnan, liikenne- ja matkailuväliokunnan, maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan, kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan, perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnan ja naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan lausunnot,
- ottaa huomioon budjettiväliokunnan mietinnön (A9-0000/2024),

¹⁶ EUVL C 428, 13.12.2017, s. 10.

¹⁷ EUVL C 242, 10.7.2018, s. 24.

¹⁸ EUVL L 207, 22.2.2024, s. 1.

Ihmiskeskeinen EU:n talousarvio 2025: investointeja ihmisten elämänlaadun ja unionin kilpailukyvyyn parantamiseksi

1. on vakaasti sitä mieltä, että geopoliittisten ja institutionaalisten muutosten, taloudellisten paineiden, ilmastonmuutoksen ja yhteiskunnallisten haasteiden aikana luotettava, vakaa, joustava ja investointipainotteinen EU:n talousarvio on edelleen tärkeä väline unionin toimintapolitiikkojen täytäntöönpanossa ja keskeinen tekijä vastattaessa ihmisten lisääntyviin tarpeisiin niin, ettei ketään jätetä jälkeen, kun toteutetaan vihreää ja digitaalista siirtymää, tuotetaan ihmisille vaurautta ja turvallisuutta ja parannetaan EU:n talouden kilpailukykyä;
2. korostaa vuoden 2025 talousarviomenettelyn vaikeita olosuhteita, sillä menettely osuu aikaan, jolloin kansainväliset jännitteet ja epävarmuustekijät ovat suuria, ja meneillään on vaalivuosi, jonka aikana parlamentin ja komission on hallittava vaalikauden vaihtumista; on täysin tietoinen vakavista mutta väistämättömistä aikataulurajoitteista ja kehottaa kaikkia toimijoita ottamaan ne asianmukaisesti huomioon osoittaen rakentavaa asennetta;
3. pitää erittäin valitettavana, että neuvosto ei onnistunut pääsemään sopimukseen monivuotisen rahoituskehityksen tarkistamisesta ennen vuoden 2023 loppua; toteaa siksi, että sen oli aloitettava talousarviomenettely saamatta varmuutta monista vuoden 2025 rahoitussuunnittelun keskeisistä osatekijöistä, ja on erittäin tietoinen monivuotisen rahoituskehityksen enimmäismäärien valitettavasti erittäin tiukoista ja joissakin tapauksissa negatiivisista liikkumavaroista;
4. katsoo, että monivuotisen rahoituskehityksen tarkistuksen tulos jää alle parlamentin alkuperäisten toiveiden; korostaa, että rahoituskehysasetuksen tarkistaminen on olennainen edellytys Ukrainalle annettavan keskipitkän aikavälin taloudellisen tuen varmistamiseksi, kohdennettujen poliittisten painopisteiden rahoituksen lisäämisen mahdollistamiseksi, mukaan lukien EU:n strategisen riippumattomuuden edistäminen, ja unionin ohjelmien ja talousarvion joustavuuden turvaamiseksi ottaen huomioon ennustettua korkeammat korot ja siten unionin suunniteltua suuremmat lainakustannukset; panee merkille, että varainhoitovuoden 2025 talousarviomenettely on ensimmäinen, joka perustuu kokonaisuudessaan tarkistettuun monivuotista rahoituskehystä koskevaan asetukseen;
5. palauttaa tässä yhteydessä mieliin, että kolmen toimielimen osana vuoden 2020 monivuotista rahoituskehystä koskevaa sopimusta antama yhteinen julistus, jonka mukaan Next Generation EU -välineen rahoituskulut kattavien menojen ”ei ole tarkoitus vähentää EU:n ohjelmia ja rahastoja”, on edelleen voimassa ja toimii budjettivallan käyttäjän lähtökohtana, etenkin otettaessa käyttöön Euroopan unionin elpymisväline, jolla katetaan ainakin osa Next Generation EU -välineen lainakustannusten vajeesta; aikoo siksi varmistaa, että kaikilla ohjelmilla on asianmukaiset resurssit ja että vuotuisessa talousarviomenettelyssä ylläpidetään kauttaaltaan talousarvion joustavuutta ja reaktiovalmiutta; korostaa, että komission on annettava talousarviomenettelyssä luotettavaa, oikea-aikaista ja tarkkaa tietoa Next Generation EU -välineen lainakustannuksista ja odotettavissa olevista elpymis- ja palautumistukivälineen maksuista;

6. kehottaa neuvostoa ja komissiota soveltamaan kaikilta osin yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi annettua asetusta (EU, Euratom) 2020/2092; korostaa erityisesti, että oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen on perusedellytys EU:n varojen saamiselle; korostaa, että varoja ei voida maksaa, jos jäsenvaltiot eivät noudata kaikkia asiaa koskevia vaatimuksia; toistaa, että oikeusvaltioperiaatteeseen liittyvät systeemiset ongelmat, kuten vallanjaon periaatteen rikkominen tai joissakin jäsenvaltioissa äskettäin tapahtuneet yritykset hyökätä oikeuslaitoksen riippumattomuutta vastaan muodostavat selkeitä riskejä EU:n taloudellisille eduille ja EU:n talousarvion suojaamiselle, ja vaatii, ettei komissio saa myöntyä oikeusvaltioperiaatteen alalla saavutettujen tulosten minkäänlaiseen rapauttamiseen; kehottaa jälleen komissiota varmistamaan kiireellisesti, että pidätetyt EU:n varat tavoittavat kansalaiset, yritykset, alue- ja paikallisviranomaiset, valtiosta riippumattomat järjestöt ja kaikki muut asiaankuuluvat sidosryhmät paikallishallintojen ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kautta oikeusvaltioperiaatetta koskevan ehdollisuusmekanismin mukaisesti;
7. painottaa, että elpymisvälineen lainakustannusten takaisinmaksu on EU:n oikeudellinen velvoite ja pakollinen menokohta EU:n talousarviossa; toteaa, että lainakustannukset riippuvat elpymis- ja palautumistukivälineen maksujen tahdista sekä joukkolainojen tuottojen markkinavaihteluista ja ovat siksi luonnostaan ennakoimattomia ja vaihtelevia; toistaa kantansa, jonka mukaan elpymisvälineen lainakustannukset olisi pitänyt ottaa kokonaisuudessaan elpymisvälinettä koskevaan erityisvälineeseen monivuotisen rahoituskehityksen enimmäismäärät ylittäen, jotta olisi mahdollista palauttaa jonkin verran liikkumavaraa otsakkeeseen 2 b ja turvata joustovälineen ja yhden ainoan liikkumavaravälineen liikkumavara; pyrkii varmistamaan, että elpymisvälineen porrastusmekanismin soveltaminen tarkistetussa monivuotisessa rahoituskehityksessä ei aiheuta järjestelyjä, joista syntyy tarpeetonta oheisvahinkoa muiden kuin temaattisten erityisrahoitusvälineiden ohjelmoiduille menoille tai käytettävissä oleville resursseille;
8. muistuttaa, että Euroopan talouden ennustetaan¹⁹ kasvavan hyvin vähän (0,9 prosenttia vuonna 2024 ja 1,7 prosenttia vuonna 2025) kun taas inflaation odotetaan pysyvän huomattavasti korkeammalla kuin monivuotisessa rahoituskehityksessä automaattisena deflaattorina käytetyssä 2 prosentissa (3,0 prosenttia vuonna 2024 ja 2,5 prosenttia vuonna 2025); toteaa tämän merkitsevän ostovoiman jatkuvaa heikkenemistä talousarviossa, jonka on pysyttävä tasapainossa ja jolle on asetettu yläraja absoluuttisina määrinä; korostaa bruttokansantuloon (BKTL) perustuvien omien varojen erittäin pientä määrää viime vuosina (0,46 prosenttia vuoden 2024 talousarvioesityksessä) inflaation, maksumäärärahojen vähyyden ja joistakin muista omista varoista saatavien suurempien tulojen yhteisvaikutuksen vuoksi; muistuttaa kannastaan, jonka mukaan alennukset ja muut korjausmekanismit olisi poistettava pysyvästi ja että siihen saakka bruttokansantuloon perustuviin kansallisiin rahoitusosuuksiin tehtäviin bruttovähennyksiin olisi sovellettava enintään kahden prosentin vuotuista kiinteää deflaattoria;
9. pitää valitettavana, ettei neuvosto ole edennyt omien varojen järjestelmän uudistamisessa; palauttaa mieliin muutettuja komission ehdotuksia koskevan kantansa,

¹⁹ Euroopan komission talven 2024 talousennuste 'Winter 2024 Economic Forecast: A delayed rebound in growth amid faster easing of inflation', 2023.

jossa kannatetaan uusien omien varojen käyttöönottoa; katsoo, että ottamalla käyttöön todellisia uusia tulolähteitä toimielinten välisen sopimuksen etenemissuunnitelman mukaisesti voitaisiin kattaa Next Generation EU -välineen lainanotosta aiheutuva ylimääräinen talousarviorasite ja suojattaisiin siten liikkumavaroja ja joustomekanismeja, mikä puolestaan helpottaisi ennakoimattomia tarpeita ja uusia strategisia ennakointialoitteita koskevien talousarviopäätösten tekoa; kehottaa lisäksi komissiota jatkamaan pyrkimyksiä löytää EU:n talousarvioon uusia ja mieluiten aitoja omia varoja ja muita tulolähteitä toimielinten välisen sopimuksen ulkopuolella;

10. pitää valitettavana, että talousarvion niukkuus vaikuttaa vakavasti kykyyn reagoida ennakoimattomiin tapahtumiin tai käynnistää uusia aloitteita, ja aikoo korjata tilanteen mahdollisuuksien mukaan, ottaen myös huomioon EU:n kansalaisten kasvaneet odotukset; muistuttaa, että on välttämätöntä perustaa uusi pysyvä erityisväline monivuotisen rahoituskehiksen enimmäismäärät ylittäen, jotta EU:n talousarviota voidaan mukauttaa paremmin ja sen avulla voidaan vastata nopeasti kriiseihin ja niiden sosiaalisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin;
11. on näistä lukuisista rajoitteista huolimatta vakaasti päättänyt säilyttää johdonmukaisen ja yhtenäisen kannan, jossa otetaan huomioon sen vakiintuneet toimintapoliittiset painopisteet ja institutionaaliset edut, mukaan lukien unionin kilpailukyvyn vahvistaminen, strategisten riippuvuuksien vähentäminen, puhtaan energian käyttöönoton nopeuttaminen, ilmastoa ja biologista monimuotoisuutta koskevien unionin valtavirtaistamistavoitteiden saavuttamisen varmistaminen, sen turvallisuus- ja puolustusvalmiuksien parantaminen sekä vihreän ja digitaalisen siirtymän edistäminen samalla kun minimoidaan lippulaivaohjelmille aiheutuvat kielteiset vaikutukset ja maksimoidaan talouskasvun myönteiset heijastusvaikutukset kaikille kansalaisille;

Tasapuolinen, oikeudenmukainen ja osallistava talousarvio, joka tarjoaa parempia mahdollisuuksia kaikille EU:n kansalaisille ja varmistaa talouskasvun

12. panee merkille, että kohtuuhintainen asuminen ja yhteiskunnallinen yhteenkuuluvuus ovat edelleen jatkuvia haasteita kaikissa EU:n jäsenvaltioissa ja niiden alueilla, ja muistuttaa tässä yhteydessä korkealaatuisten ja helposti saatavilla olevien julkisten palvelujen merkityksestä; haluaa korostaa rahoituksen osallistavuutta ja saatavuutta aina, kun se on tarkoituksenmukaista ja asiaankuuluvien tukikelpoisuuskriteerien mukaista, ja haluaa maksimoida rahoitusmahdollisuudet hyödyntämällä olemassa olevia varoja; katsoo, että EU:n varainkäytön sosiaalinen ulottuvuus olisi otettava monialaiseksi kriteeriksi kaikilla politiikka-aloilla, sillä se on varainkäytön legitimitietin välttämätön osatekijä;
13. korostaa, että EU:n talousarvio on ennen kaikkea investointitalousarvio, jolla on vipuvaikutusta, ja että sen avulla voidaan tukea unionin tavoitteita ja päätöksentekoa, täydentää kansallisia toimintapolitiikkoja ja vastata siten kaikkien EU:ssa elävien ihmisten tarpeisiin; muistuttaa elpymis- ja palautumistukivälineen merkityksestä unionin häiriönsietokyvyn parantamisessa ja aiempien ja meneillään olevien kriisien sosioekonomisten vaikutusten lieventämisessä; katsoo, että olisi kaikin keinoin pyrittävä varmistamaan, että näitä kahta merkittävää EU:n rahoituksen lähdettä käytetään vaikuttavasti ja ilman uusia viivytyksiä;

14. on vakaasti päättänyt käyttää EU:n talousarviota siten, että sillä saadaan aikaan konkreettisia ja näkyviä muutoksia kansalaisten, sisämarkkinoiden talouden ja vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamisen kannalta tukemalla kärkialojen laadukkaiden työpaikkojen luomista, saattamalla työmarkkinat tulevaisuuden tarpeiden mukaisiksi, kehittämällä osaamista ja osaamisen edistämismekanismia, torjumalla työttömyyttä, vahvistamalla EU:n kilpailukykyä ja lisäämällä unionin puolustusvalmiuksia; katsoo, että teknologinen riippumattomuus ja kestävä kasvu ovat avainasemassa unionin pitkän aikavälin energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamisessa; kehottaa jälleen säilyttämään riittävän rahoituksen, jolla tuetaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä (pk-yrityksiä) Euroopan talouden selkärangana, startup-yrityksiä ja nuoria, viljelijöitä, opettajia ja kuljetusalan työntekijöitä; korostaa, että energia- ja liikenneinfrastruktuuria on parannettava edelleen ja on investoitava kansanterveys- ja hyvinvointipalvelujen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden parantamiseen sekä haavoittuvassa asemassa olevien, syrjäisten ja maaseutuyhteisöjen, myös älykkäiden kylien, tukemiseen; korostaa, että talousarvion avulla on varmistettava vihreä siirtymä ja samalla tuettava laadukasta maataloutta ja varmistettava pääsy laadukkaaseen terveydenhuoltoon ja koulutukseen;
15. korostaa tutkimuksen ja innovoinnin merkittävää vaikutusta kilpailukykyyn, pitkän aikavälin kasvuun ja työllisyyteen Euroopan unionissa; palauttaa mieliin jo pitkään vireillä olleen aloitteen EU:n tutkimus- ja kehitysinvestointien intensiteetin nostamisesta kolmeen prosenttiin BKT:stä; toteaa, että tavoitteen ja tosiasiallisen rahoituksen välillä on kuilu; korostaa, että EU:n teknologinen johtoasema on olennaisen tärkeä vihreän kehityksen ohjelman ja terveysunionin täytäntöönpanemisessa, koska se luo unioniin korkean osaamistason työpaikkoja arvoketjun kaikissa vaiheissa ja vahvistaa tutkimuksen ja innovoinnin huippuosaamista unionissa; on erittäin huolissaan siitä, että käytettävissä olevilla varoilla voidaan tukea vain murto-osaa kaikista jätetyistä hakemuksista, koska ohjelmiin saadaan liikaa ehdotuksia ja monet tutkijat lähtevät unionista kilpaileville alueille;
16. korostaa, että on määritettävä kestäviä ja pitkän aikavälin ratkaisuja, jotta voidaan torjua menestyksekkäästi rakenteellisia väestöhaasteita ja vähentää aivovuotoa EU:n vähemmän kehittyneillä alueilla ja vähemmän kehittyneissä kaupungeissa; tähdentää, että tarvitaan rahoitusta, jolla voidaan kohentaa väestökadon koettelemien alueiden tilannetta sosiaali- ja väestökehityspolitiikkaan tehtävien ja perheitä tukevien investointien avulla sekä tarjota Euroopan ikääntyvälle väestölle asianmukaista tukea terveydenhuollon, liikkuvuuden ja julkisten palvelujen saatavuuden alalla;
17. vaatii, että Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen kautta olisi otettava käyttöön mahdollisimman suuri määrä rahoitusta oppimisen ja yrittäjyyden edistämiseksi ja nuorten taitojen ja virallisen, epävirallisen ja arkioppimisen sekä työllistettävyyden parantamiseksi sekä sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi; toteaa jälleen, että on tarpeen varmistaa, että molemmat ohjelmat takaavat tasapuoliset mahdollisuudet erityisesti heikommista lähtökohdista tuleville ihmisille kaikkialla EU:ssa ja assosioituneissa maissa; pitää kiinni näkemyksestään, jonka mukaan Erasmus+ -ohjelman liikkuvuusapurahoja on tuettava edelleen, jotta voidaan kattaa elinkustannusten nousu ja varmistaa saavutettavuus, yhtäläiset mahdollisuudet ja laajapohjainen osallistuminen, etenkin korottamalla osallistujakohtainen vähimmäisapuraha asianmukaiselle tasolle;

18. korostaa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon merkitystä ja kehottaa komissiota aloittamaan keskustelut menetelmästä sosiaalimenojen seuraamiseksi EU:n talousarviossa seuraavalla ohjelmakaudella; painottaa EU:n talousarvion ratkaisevaa roolia sellaisten aloitteiden edistämiseksi, joilla vahvistetaan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua, lujitetaan paikallisia ja alueellisia sosiaalisia toimia ja tarjotaan kaikille mahdollisuus käyttää keskeisiä palveluja; toteaa jälleen, että tarvitaan ikääntyneitä koskeva eurooppalainen strategia, johon sisältyy erityisiä toimia syrjäytymisen, yksinäisyyden ja eristyneisyyden torjumiseksi; muistuttaa lisäksi, että vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva strategia 2021–2030 on pantava täysimääräisesti täytäntöön, jotta heidän elinolojaan voidaan parantaa unionissa; korostaa eurooppalaisten liikenteenharjoittajien tilannetta, sillä ne kohtaavat eri jäsenvaltioissa erilaisia haasteita kustannusten kasvusta kapasiteettipulaan, ja korostaa jouston ja parempien työolojen tarvetta; korostaa tarvetta vahvistaa niiden suojelua koskevia nykyisiä sääntöjä ja lisätä resursseja työolojen valvomiseksi jäsenvaltioissa; korostaa tässä yhteydessä etuja, joita saadaan sellaisten tietoteknisten välineiden kehittämisestä EU:n tasolla, jotka auttavat parantamaan byrokraattisten vaatimusten täytäntöönpanoa ja todistusten yhdenmukaistamista;
19. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita osoittamaan riittävästi resursseja sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevien EU:n sääntöjen tehokkaaseen täytäntöönpanoon, jotta helpotetaan työvoiman liikkumista ja sosiaalietuuksien siirtämistä; kehottaa käyttämään EU:n varoja sosiaaliturvatietojen sähköisen vaihtojärjestelmän kehittämiseen ja sosiaaliturvajärjestelmien digitalisoinnin jatkamisen tukemiseen työvoiman oikeudenmukaisen liikkuvuuden edistämiseksi;
20. toteaa, että teknologia ja tekoäly muuttavat nopeasti työllisyystilannetta; korostaa ihmiskeskeisten, luotettavien tekoälyteknologioiden taloudellista potentiaalia, jota ne voivat tarjota Euroopan talouskasvulle parantaen samalla kansalaisten elämänlaatua useilla aloilla, kuten terveyden, maatalouden, energian, liikenteen ja turvallisuuden aloilla; kehottaa ottamaan tämän huomioon EU:n ohjelmissa ja toimintapolitiikoissa myöntämällä niihin riittävästi varoja; korostaa tarvetta kohentaa kansalaisten digitaalisia perustaitoja, jotta ne vastaisivat yritysten tarpeita ja jotta kansalaiset pystyisivät torjumaan disinformaatiota; tukee EU:n toimenpiteitä, joilla täydennetään koordinoitusti kansallisia työllisyysstrategioita työpaikkojen muuntamisen ja liikkuvuuden edistämiseksi EU:n tasolla, ja uskoo näiden muutosten potentiaaliin kukoistavan ja sopeutumiskykyisen työvoiman kannalta, myös koska ne edistävät työvoiman uudelleen koulutusta ja liikkuvuutta ja varmistavat näin sujuvan siirtymisen uusille ja kehittyville ammattialoille;
21. on huolissaan äärimmäisten sääilmiöiden, kuten vakavien tulipalojen, tulvien ja muiden ilmastonmuutoksen pahenemiseen liittyvien luonnonkatastrofien, lisääntymisestä kaikkialla Euroopassa; korostaa siksi tarvetta varmistaa riittävä rahoitus EU:n pelastuspalvelumekanismille ja kehottaa vahvistamaan paremmin EU:n hätäapuvalmiuksia lujittamalla yhteisiä lääkintä- ja hätäapuryhmiä; kehottaa komissiota varmistamaan, että resurssit voidaan asettaa nopeasti saataville myös EU:n solidaarisuusrahaston ja hätäapuvaramuksen kautta;
22. korostaa, että on tärkeää osoittaa asianmukainen rahoitus EU4Health-asetuksessa säädettyihin toimiin; panee merkille, että lääkkeiden ja terveysteknologian hinnoilla on

merkittävä vaikutus potilaiden mahdollisuuksiin pystyä hyödyntämään niitä; korostaa, että kohtuuttoman korkeat lääkekustannukset ovat todellinen este hoidolle, ja kehottaa toteuttamaan erityisiä toimenpiteitä näihin haasteisiin vastaamiseksi; kehottaa tässä yhteydessä parantamaan koordinoitua EU:n tasolla ja hankkimaan lääkkeitä yhteishankintana kustannusten vähentämiseksi; korostaa, että on tärkeää torjua lasten sairauksia keskittyen erityisesti harvinaisiin sairauksiin; korostaa erityisesti syöväntorjuntasuunnitelman merkitystä; kehottaa hyväksymään kunnianhimoisen talousarvion Horisontti Eurooppa -puiteohjelman terveystaloukselle, jotta varmistetaan, että EU voi reagoida tehokkaasti tuleviin terveystalouksellisiin, auttaa vahvistamaan terveydenhuoltojärjestelmiä ja parantaa ihmisten fyysistä ja mielenterveyttä tekemällä terveydenhuollosta kohtuuhintaisempaa ja helpommin saatavaa; toteaa sydän- ja verisuonitautien olevan edelleen yleisin kuolinsyy EU:ssa; katsoo, että sydän- ja verisuonitautien puuttuminen investoimalla yksilöllistettyyn hoitoon ja sähköiseen terveydenhuoltoon kohdennettuihin toimiin on keskeistä, sillä siten parannetaan ennaltaehkäisy- ja hoitostandardeja ja tarjotaan kaikille kansalaisille yhtäläiset mahdollisuudet saada terveydenhuoltoa; korostaa tarvetta ehkäistä lääkettä, joka on kohdannut joitakin jäsenvaltioita viime vuosina; toteaa, että terveyseroja on vähennettävä, jotta voidaan taata terveyttä koskeva yhdenvertaisuus kaikille naisille, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveyden saatavuus, ja muistuttaa, että on erittäin tärkeää, että naisten terveys säilyy politiikka- ja tutkimuspainopisteenä;

23. muistuttaa tarpeesta puuttua osaamisvajaseen, aivoviennin ongelmaan sekä markkinoiden tarpeiden ja osaamisen väliseen korrelaatioon, ei vähiten EU:n eri alueiden tilanteiden kannalta; katsoo, että EU:n työvoiman kilpailukyvyyn säilyttämiseksi tulevaisuudessa on määriteltävä keskeiset koulutus- ja uudelleenkoulutusalat erityisesti ympäristöalan osaamisen ja digitaalisen osaamisen edistämiseksi; korostaa, että tarvitaan lisäinvestointeja, jotta voidaan nykyaikaistaa unionin koulutusjärjestelmiä, luoda osaamisen edistämismekanismeja ja kannustaa nuoria yrittäjiä; kehottaa nopeuttamaan Euroopan osaamisen teemavuoden ja eurooppalaisen koulutusalueen täytäntöönpanoa; kehottaa komissiota panemaan nopeasti täytäntöön Euroopan osaamisen teemavuoden aikana keskeisiksi määritellyt ratkaisut painottaen tarvetta yhteistyön parantamiseen yritysten kanssa, mukaan lukien EU:n nuorisotesti ja palkattomien harjoittelujen kieltäminen; palauttaa Euroopan tulevaisuuskonferenssin hyväksymien suositusten johdosta mieliin, että on tarpeen laatia eurooppalainen koulutussuunnitelma ja osoittaa siihen määrärahat, jotta tuetaan laadukasta koulutusta ja opettajankoulutusta ja vähennetään koulunkäynnin keskeyttämistä;
24. korostaa demokratian sekä oikeuksien ja arvojen alalla toteutettavien rahoitusohjelmien lisäarvoa; palauttaa mieliin EU:n talousarvion merkityksen SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettujen eurooppalaisten arvojen ja kulttuurin ja kansalaisten oikeuksien edistämiseksi ja häiriönsietokykyisten yhteiskuntien rakentamisessa sekä demokratian, oikeusvaltion, solidaarisuuden, osallistavuuden, oikeudenmukaisuuden, syrjimättömyyden ja tasa-arvon, sukupuolten tasa-arvo mukaan lukien, keskeisten periaatteiden tukemisessa; toivoo lisäyksiä asiaankuuluvien budjettikohtien ja elinten määrärahoihin, jotta voidaan puuttua polarisoitumiseen, poliittisen ääriliikkeen lisääntymiseen ja heikkoon luottamukseen instituutioita kohtaan, edistää osallistavaa demokratiaa ja perusoikeuksia, estää demokratian taantuminen, puuttua oikeusvaltion rapautumiseen ja tällä alalla paikallisesti, alueellisesti ja unionin tasolla toimivien

kansalaisyhteiskunnan järjestöjen toimintamahdollisuuksien kaventumiseen sekä euroskeptisyyden välineellistämiseen; kehottaa varmistamaan riittävän EU:n rahoituksen kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmalle ja korostaa arvokasta työtä, jota on tehty unionin arvojen lohkossa suoran tuen antamiseksi kansalaisyhteiskunnan järjestöille sekä Daphne- ja tasa-arvon ja perusoikeuksien lohkossa; toistaa, että olisi osoitettava tarvittavat resurssit sukupuolistuneen väkivallan torjuntaan ja turvallisten seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin liittyvien palvelujen saatavuuden ja naisten oikeuksia ajavien järjestöjen tukemiseen sekä EU:n aloitteisiin ja elimille naisten syrjinnän torjumisen alalla; kehottaa komissiota helpottamaan pääsyä kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmaan sekä takaamaan, että jäsenvaltioiden toimijoilla on mahdollisuus rahoituksen joustavaan uudelleenjakamiseen paikallisille ja ruohonjuuritason organisaatioille, jotta varmistetaan, että rahoitus tavoittaa lähimpänä kansalaisia toimivat tahot;

25. kehottaa komissiota lisäämään unionin tukea kansalaisten, vähemmistöjen ja uskonnollisten yhteisöjen ja julkisten tilojen suojelemiseksi terroriuhkilta, radikalisoitumisen ja terroristisen verkkosisällön torjumiseksi sekä vastatakseen vihapuheen, antisemitismin, muslimivihan ja rasismien lisääntymiseen Euroopassa ja maailmanlaajuisesti;
26. korostaa ulkomaisten sidosryhmien järjestämien ja Euroopan unioniin kohdennettujen disinformaatio- ja valeuutiskampanjoiden lisääntyviä uhkia ja vaaroja; pyytää rahoitusta Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan sekä komission ja EUH:n hallinnoimiin toimiin disinformaation laajamittaisen leviämisen torjumiseksi ja tehokkaampien vastatoimien kehittämiseksi; kehottaa unionia ja jäsenvaltioita käyttämään EU:n varoja toimiin, joilla pyritään kohentamaan kansalaisten medialukutaitoa; kehottaa lisäämään rahoitusta vihapuheen ja terroristisen verkkosisällön torjumiseksi; korostaa tarvetta vahvistaa journalistista vapautta ja tiedotusvälineiden moniarvoisuutta riittäväillä resursseilla asiaankuuluvien säännösten mukaisesti ja tukea toimittajia, mukaan lukien tutkivat toimittajat, ihmisoikeuksien puolustajia ja kansalaisyhteiskunnan jäseniä, joihin kohdistetaan kostotoimia, kuten strategisia häirintätarkoituksessa nostettuja kanteita (SLAPP-kanteet); kehottaa tukemaan asianmukaisesti kulttuurialaa, myös eurooppalaisten elokuvien, musiikin ja videopelien rajatylittävän levityksen edistämistä; kehottaa siksi lisäämään rahoitusta Luova Eurooppa -ohjelmalle;

Strategisia painopisteitä edistävä talousarvio

27. korostaa, että on tärkeää vähentää unionin strategisia riippuvuuksia keskeisillä aloilla; suhtautuu myönteisesti uuteen STEP-asetukseen, mutta huomauttaa, että sen alaan kuuluvien strategisten teollisuudenalojen investointitarpeisiin tarvitaan rakenteellinen vastaus, jotta läpimurtoteknologioiden tunnistaminen, kehittäminen ja laajentaminen olisi helpompaa; pitää valitettavana, että Horisontti Eurooppa -puiteohjelman rahoituksen nykyinen taso ei riitä tässä suhteessa ja kehottaa lisäämään Horisontti Eurooppa -puiteohjelman ja muiden tämän alan keskeisten EU-ohjelmien, kuten InvestEU:n, rahoitusta avoimen strategisen riippumattomuuden tavoitteen saavuttamiseksi; katsoo, että EU:n riippuvuus resurssien toimituksista on kasvava huolenaihe; kehottaa EU:ta lisäämään investointeja avoimen strategisen riippumattomuutensa kehittämiseen varmistamalla uusiutuvan energian käyttöönoton vauhdittaminen, nopeammat lupaprosessit, rakennusten hiilestä irtautuminen ja

kriittisten raaka-aineiden saatavuus ja kehittämällä häiriönsietokykyisiä arvoketjuja EU:n teollisia ekosysteemejä varten etenkin terveydenhuollon ja puolustuksen kaltaisilla keskeisillä aloilla; pyytää riittävää rahoitusta sen varmistamiseksi, että nykyisten EU:n avaruusalan lippulaivaohjelmien, kuten Copernicus, Galileo/EGNOS, valtiollista satelliittiviestintää koskeva eurooppalainen aloite (GOVSATCOM) ja avaruustilannetietoisuus (SSA), kehittäminen voi jatkua;

28. toteaa digitaalisen siirtymän tarjoavan monia mahdollisuuksia parantaa digitaalista infrastruktuuria ja yhteenliitettävyyttä ja kehittää digitalitoja; korostaa Digitaalinen Eurooppa -ohjelman ja Verkkojen Eurooppa -välineen sekä digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelman merkitystä tässä suhteessa; toistaa, että opettajille ja oppijoille on suunniteltava tekoälyä, koodausta ja robotiikkaa koskeva koulutusohjelma, jota rahoitetaan asiaankuuluvista ohjelmista; korostaa, että EU:n talousarviosta on tuettava asianmukaisesti tekoälyn eettistä ja syrjimätöntä käyttöä etenkin koulutus- ja kulttuurialoilla; muistuttaa, että EU:n rahoittamissa ohjelmissa on investoitava lisää digitaalisen lukutaidon parantamiseen yhteiskunnassa ja digitaalisen kahtiajaon, myös sukupuolten välisen digitaalisen kahtiajaon, poistamiseksi koulutuksessa ja elinikäisessä oppimisessa;
29. korostaa, että EU:n talousarvio on keskeisessä asemassa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman toteuttamisessa ja ilmastonmuutoksen torjunnassa vähentämällä päästöjä, lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä, luomalla kiertotalous, suojelemalla ekosysteemejä ja kääntämällä hälyttävä luontokatosuuntaus päinvastaiseksi ja turvaamalla samalla kilpailukyky ja luomalla vihreitä työpaikkoja ja kasvua EU:hun; korostaa Life-ohjelman keskeistä roolia Euroopan vihreän kehityksen ohjelman toteuttamisessa ja unionin ilmastonutraaliustavoitteen saavuttamisessa eurooppalaisen ilmastolain ja Pariisin sopimuksen mukaisesti; on syvästi huolissaan ilmastonmuutoksen vakavista vaikutuksista, kuten veden niukkuudesta;
30. korostaa, että huoli energian toimitusvarmuudesta ja korkeista energian hinnoista tekee energiaköyhyydestä keskeisen kysymyksen ja aiheuttaa haasteita Euroopan teollisuudelle, erityisesti pk-yrityksille; korostaa tässä mielessä, että EU:n on lisättävä investointeja EU:ssa meneillään olevaan ilmastonutraaliuteen siirtymiseen, mukaan lukien investoinnit energiatehokkuuteen ja vähähiilisiin ja hiilettömiin kestäviin teknologioihin liittyvään tutkimukseen ja innovointiin, ja että niitä on lisättävä erityisesti aloilla, joilla on myönteinen vaikutus kotitalouksien elinkustannusten vähentämiseen, kuten rakennusten energiatehokkuuden parantaminen, ja uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoon; panee merkille valtavat investointitarpeet, joita aiheutuu liikenteen hiilestä irtautumisesta, sekä rakennus- ja raaka-aineiden hintojen jatkuvan nousun; tunnustaa strategisen arvon, joka on Euroopan laajuisen liikenneverkon laajentamisella itäiseen naapurustoon ja yhteyksien vahvistamisella EU:n strategiaan kumppaneihin; korostaa Verkkojen Eurooppa -välineen liikenneosion merkitystä ja sen myönteistä roolia vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamisessa ja puhtaaseen energiaan siirtymisessä;
31. painottaa, että vuoden 2025 talousarvio on mukautettava unionin toimintapoliittisiin tavoitteisiin ja kansainvälisiin sitoumuksiin; korostaa tarvetta pyrkiä jatkuvasti saavuttamaan toimielinten välisessä sopimuksessa asetetut unionin talousarviomenojen ilmastoa ja biologista monimuotoisuutta koskevat valtavirtaistamistavoitteet osana

laajempaa tavoitetta tehdä unionista ilmastoneutraali viimeistään vuoteen 2050 mennessä; palauttaa mieliin toimielinten välisen sopimuksen määräyksen, jonka mukaisesti on määritettävä asiaankuuluvat toimenpiteet, jotka on toteutettava, jos säännöllinen arviointi osoittaa, että sovellettavien tavoitteiden saavuttamisessa ei ole edistytty riittävästi; on huolestunut komission arviosta, jonka mukaan biologiseen monimuotoisuuteen liittyviä menoja koskevaa 10 prosentin tavoitetta vuosina 2026 ja 2027 ei mitä todennäköisimmin saavuteta, sekä siitä, ettei sovittujen tavoitteiden saavuttamiseksi ole selkeitä keinoja; kehottaa komissiota valvomaan ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen täytäntöönpanoa ja toteuttamaan tarvittaessa asiaankuuluvat korjaavat toimenpiteet;

32. korostaa eurooppalaisen kaupunkialoitteen ja sen riittävän rahoituksen merkitystä kaikkien sen tavoitteiden saavuttamiseksi; kehottaa lisäämään paikallisviranomaisten suoraa rahoitusta, jotta voidaan vahvistaa niiden valmiuksien kehittämistä, teknistä tukea ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa; kehottaa lisäämään asiaankuuluvien virastojen resursseja, joiden on oltava EU:n vihreän kehityksen ohjelmasta ja erityisesti 55-valmiuspaketista aiheutuvan työmäärän tasalla;
33. korostaa viljelijöiden ja kalastajien keskeistä panosta yhteiskunnalle ja tähdentää näin ollen yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) ja yhteisen kalastuspolitiikan keskeistä merkitystä ruokaturvan ja EU:n suuremman riippumattomuuden saavuttamiseksi korkealaatuisessa elintarviketuotannossa; korostaa YMP:n roolia kestävien ja kohtuullisten tulojen varmistamisessa EU:n viljelijöille, etenkin pienviljelijöille ja nuorille viljelijöille; kehottaa toteuttamaan konkreettisia toimenpiteitä, joilla puututaan viljelijöiden tyytymättömyyden juurisyihin kaikkialla EU:ssa, ja kehottaa erityisesti myöntämään välittömästi resursseja ja toteuttamaan toimenpiteitä, jotta viljelijöitä voidaan auttaa selviytymään inflaation, polttoainekustannusten, uusien tuotantonormien ja kansainvälisten elintarvikemarkkinoiden muutosten vaikutuksista; painottaa tarvetta auttaa uusia ja nuoria viljelijöitä ja siten varmistaa alan sukupolvenvaihdokset ja puuttua samalla työvoima- ja osaamisvajeeseen maatalous- ja elintarvikealalla; huomauttaa eurooppalaisilla viljelijöillä olevan monia haasteita, kuten liiallinen byrokratia ja hallinnollinen taakka, lisääntyvä päällekkäinen sääntely, niukkuus ja vaikeat työolot; korostaa tarvetta puuttua erityisten tukitoimenpiteiden avulla paremmin näillä aloilla yhä useammin toistuvien ja yhä voimakkaampien tulvien, kuivuuden ja maastopalojen vaikutukseen; vaatii, että maatalouden aloilla on taattava riittävä toimeentulo kaikille; korostaa, että tutkimusta ja innovointia, työelämän normien noudattamista sekä asianmukaisia investointeja vaihtoehtoisten tulolähteiden tarjoamiseksi on tuettava asianmukaisesti ja että on helpotettava siirtymistä kestävämpään ja kohtuuhintaisempaan elintarvikejärjestelmään erityisesti innovoinnin avulla viljelijöiden tulot säilyttäen ja välttämällä samalla tilannetta, jossa EU:n viljelijät kohtaavat epäreilua kilpailua sellaisten tuontituotteiden vuoksi, jotka eivät täytä EU:n vaatimuksia; odottaa, että maatalouden tulevaisuutta koskevassa strategisessa vuoropuhelussa käsitellään kaikkia asiaan liittyviä kysymyksiä, myös ennaltaehkäiseviä näkökohtia;
34. toteaa jälleen, että kaikki EU:n ohjelmat, toimintapolitiikat ja toimet olisi pantava täytäntöön tavalla, jolla edistetään sukupuolten tasa-arvoa niiden tavoitteiden saavuttamisessa; suhtautuu tässä mielessä myönteisesti komission työhön, joka koskee sukupuolitetietoista budjetointia, ja korostaa, että komission on kehitettävä edelleen

sukupuolten tasa-arvon seurantamenetelmäänsä, jolla mitataan unionin menojen sukupuolivaikutuksia toimielinten välisen sopimuksen mukaisesti; kehottaa komissiota esittelemään tämän menetelmän tulokset vuoden 2025 talousarvion osalta ja järjestelmällisesti keräämään sukupuolen mukaan eriteltyjä tietoja, raportoimaan niistä ja arvioimaan niitä;

Muuttuvaan maailmaan soveltuva tulevaisuudenkestävä talousarvio

35. toteaa jälleen, että on tarpeen toteuttaa muuttoliike- ja turvapaikkapolitiikkaa, joka perustuu solidaarisuuteen, jaettuun vastuuseen ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen unionin arvojen ja kansainvälisten sitoumusten mukaisesti; korostaa, että unionin ulkorajojen tehokas, humaani ja oikeudenmukainen valvonta ja suojele ovat keskeisiä seikkoja, jotta varmistetaan unionin turvallisuus ja turvataan unionin muuttoliike- ja turvapaikkapolitiikan sujuva ja tehokas täytäntöönpano etenkin valmistauduttaessa uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen soveltamisvaiheeseen, mukaan lukien tehokkaat, turvalliset ja ihmisarvoiset vastaanottamista, palauttamista ja takaisinottoa koskevat menettelyt; korostaa turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen (BMVI) keskeistä roolia tässä suhteessa; muistuttaa tarpeesta vaalia ihmisten vapaata liikkuvuutta unionissa; palauttaa mieliin, että Romania ja Bulgaria ovat liittyneet maaliskuuhun 2024 mennessä Euroopan rajattomaan Schengen-matkustusalueeseen, ja toistaa, että on tärkeää pikaisesti päättää täysimääräisestä liittymisestä ja toteuttaa se, mukaan lukien maa- ja junayhteydet; pyrkii maksimoimaan vuoden 2025 talousarviossa näihin tarkoituksiin käytettävissä olevat varat; katsoo, että EU:n on tehtävä tiivistä yhteistyötä naapurimaidensa sekä lähtö- ja kauttakulkumaita olevien kolmansien maiden kanssa, jotta voidaan edistää vakaata, kestävää ja osallistavaa kehitystä ja puuttua muuttoliikkeen perimmäisiin syihin ja siten ehkäistä laitonta muuttoliikettä ja suojella haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä salakuljetus- ja ihmiskauppaverkostoilta ja estää merellä tapahtuvat kuolemantapaukset; korostaa erityisesti rajavalvonnasta ja -turvallisuudesta vastaavien virastojen kasvavia vastuita, jäsenvaltioiden tukemista niiden Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän mukaisten tehtävien suorittamisessa ja perusoikeuksien noudattamisesta; painottaa, että kaikille turvallisuuden, oikeuden, lainvalvonnan, turvapaikka- ja maahanmuuttoasioiden sekä rajaturvallisuuden alalla toimiville virastoille on annettava riittävästi rahoitusta, henkilöstöä ja henkilöstökoulutusta, jotta ne voivat täyttää toimeksiantonsa; kehottaa painottamaan erityisesti laaja-alaisten EU:n tietojärjestelmien asianmukaista täytäntöönpanoa ja hallinnointia ja toteaa niiden myötävaikuttavan unionin turvallisuusympäristöön;
36. tähdentää, että EU:n turvallisuusympäristö on edelleen huomattavan epävakaa; korostaa edelleen painokkaasti Euroopan turvallisuus- ja puolustusvalmiuksia, jotta voidaan vastata paremmin ennakoimattomiin geopolitiittisiin haasteisiin; katsoo, että EU:n talousarvio on keskeinen väline EU:n yhteisen puolustusstrategian kannalta ja vahvistettaessa jäsenvaltioiden välistä koordinoitua turvallisuuden ja puolustuksen alalla; haluaa vahvistaa sen menestyksekkäimpiä ja tärkeimpiä ohjelmia, kuten Euroopan puolustusrahastoa ja virastojaan, Euroopan suvereniteetin kohottamiseksi; haluaa korostaa EU:n tason investointien synergiaa ja tehokkuutta puolustuksen alalla, erityisesti sotilaallisen liikkuvuuden ja infrastruktuurin suojele ja yhteentoimivuuden alalla; korostaa tarvetta puuttua disinformaation kaltaisiin kysymyksiin, jotka ovat

kasvava poliittinen ja turvallisuushaaste erityisesti Venäjän Ukrainaa vastaan käymän sodan, kyberrikollisuuden tai rajatylittävän järjestäytyneen rikollisuuden seurauksena;

37. toistaa tuomitsevansa Venäjän sodan Ukrainaa vastaan ja korostaa, että Venäjän sota Ukrainaa vastaan on tuonut sodan takaisin Euroopan unionin naapurustoon ja vaikuttanut toimitusketjuihin, kauppaan ja taloussuhteisiin; toistaa täyden tukensa Ukrainalle sen puolustaessa vapauttaan ja demokratiaa; tuomitsee Venäjän provosoimattoman ja perusteettoman hyökkäyssodan hirvittävän vaikutuksen ihmisten elämään ja sen ukrainalaisille aiheuttaman kärsimyksen sekä merkittävät taloudelliset ja sosiaaliset seuraukset Euroopan kansoille; katsoo, että vuoden 2025 talousarviolla olisi osaltaan lievennettävä elinkustannuskriisin ja inflaation vaikutuksia; muistuttaa, että tietyt, etenkin etulinjan jäsenvaltiot ja talouden haavoittuvat alat ovat edelleen erityisen alttiita Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan seurauksille ja ansaitsevat EU:n yhteisvastuun hengessä tukea maatalouden tai infrastruktuurin mutta myös sotilaallisen liikkuvuuden kaltaisilla aloilla;
38. aikoo edelleen päättäväisesti auttaa ja tukea Ukrainaa ehdotetusta Ukrainan tukivälineestä, josta myönnetään tukea avustuksina ja lainoina Ukrainalle vahinkojen korjaamiseen, elpymiseen ja jälleenrakentamiseen, makrotaloudelliseen rahoitusapuun, institutionaaliseen, sosiaaliseen, taloudelliseen ja ympäristöön liittyvään lähentymiseen ylöspäin ja julkisiin investointeihin sekä sen EU-jäsenyyden valmisteluun; korostaa kiireellistä tarvetta ja mahdollisuutta yhdistää Ukrainalle annettava tuki ja jälleenrakennustoimet rakentavaan liittymistä valmistelevaan prosessiin, jolla edistetään uudistuksia ja asteittaista siirtymistä EU:n säännöstöön; muistuttaa, että tukiväline ei kata Ukrainan humanitaarisen avun tarpeita, ja korostaa siksi, että riittävät resurssit humanitaariseen apuun on tässä yhteydessä tarjottava myös vuoden 2025 talousarviossa;
39. pitää Länsi-Balkanin maiden tukemista edelleen tärkeänä EU:n laajentumista ajatellen ja suhtautuu myönteisesti komission laatimaan Länsi-Balkanin uuteen kasvusuunnitelmaan ja pitää sitä oikeana askeleena tuettaessa edelleen Länsi-Balkanin maiden taloudellista lähentymistä EU:n sisämarkkinoihin; pitää tärkeänä antaa ehdokasmaille jatkuvaa tukea tarvittavien liittymiseen liittyvien uudistusten täytäntöönpanossa, etenkin kun ne liittyvät oikeusvaltioon, korruption torjuntaan ja demokratiaan, ja niiden häiriönsietokyvyn parantamisessa sekä hybridiuhkien ehkäisemisessä ja torjunnassa;
40. panee tyytyväisenä merkille päätöksen myöntää Ukrainalle ja Moldovan tasavallalle ehdokasmaan asema ja korostaa tarvetta ottaa käyttöön tarvittavat varat niiden liittymisprosessin tukemiseksi; korostaa, että liittymistä valmistelevaan tukivälineeseen (IPA III) ja asiaankuuluviin NDICI – Globaali Eurooppa -välineen budjettikohtiin vuonna 2025 osoitettavilla määrärahoilla olisi vauhditettava yhteistyötä Moldovan ja Georgian kanssa monivuotisen rahoituskehityksen tarkistamista koskevan sopimuksen mukaisesti;
41. korostaa, että naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline (NDICI) – Globaali Eurooppa on ratkaisevan tärkeä väline, kun edistetään unionin asemaa johtavana globaalina voimatekijänä ja jotta se voi täyttää tehtävänsä rauhanomaisena vakauttavana voimana koko maailmassa ja vahvistaa näin unionin geopoliittisia

intressejä maailmassa; toteaa painokkaasti, että sen taloudellinen puskurin on ehtynyt ja että sitä olisi vahvistettava kiireellisesti;

42. korostaa NDICI-ohjelman merkitystä maailmanlaajuisten haasteiden tukemisessa, ihmisoikeuksien, vapauksien ja demokratian edistämässä sekä kansalaisyhteiskunnan järjestöjen valmiuksien kehittämisessä ja unionin kansainvälisten ilmasto- ja biologista monimuotoisuutta koskevien sitoumusten täyttämässä kattavan seuranta- ja valvontajärjestelmän puitteissa;
43. korostaa, että on tärkeää vahvistaa eteläistä ja itäistä naapurustoa koskevia budjettikohtia, jotta voidaan tukea alueiden poliittisia, taloudellisia ja sosiaalisia uudistuksia, antaa apua pakolaisille etenkin varmistamalla jatkuva, asianmukainen, vahvistettu ja ennakoitavissa oleva sekä tarpeiden tasoon suhteutettu rahoitus asiaankuuluville toimijoille ja virastoille ja saavuttaa näin ihmiset ruohonjuuritasolla hyödyntäen täysin EU:n sääntöjen mukaista harkittua jakomekanismia, jotta estetään unionin varojen käyttö laittomiin tarkoituksiin;
44. muistuttaa, että EU:n humanitaarinen apu sitä kipeästi tarvitseville siviileille on välttämätöntä ja että sillä edistetään vakauden ja rauhan rakentamista kyseisillä alueilla ja että kiireellisesti tarvittavat peruspalvelut ja humanitaarinen apu on taattava eikä niille saa asettaa esteitä kansainvälisiä päätöksiä ja tavanomaisia seulonta- ja seurantamenettelyjä noudattaen; odottaa humanitaarisen avun rahoitustarpeiden kasvavan edelleen sotien, geopolitiittisen epävakauden lisääntymisen, jatkuvan äärimmäisen köyhyyden ja luonnonkatastrofiiden yleistymisen vuoksi; katsoo näiden oletusten perusteella, että EU:n on lisättävä merkittävästi humanitaarista apua vastatakseen paikan päällä lisääntyneisiin tarpeisiin, erityisesti Lähi-idän alueen apua tarvitseville ihmisille;
45. toistaa tuomitsevansa yksiselitteisesti Hamasin 7. lokakuuta Israelia ja sen kansaa vastaan tekemät ra'at terrori-iskut ja ilmaisee syvän surunsa molempien osapuolten viattomille uhreille; korostaa, että unionin talousarviosta on edelleen tuettava rauhan ja vakauden rakentamista alueelle, vihan, poliittisen ääriajattelun ja fundamentalismin torjuntaa sekä ihmisoikeuksien edistämistä;
46. palauttaa mieliin 18. tammikuuta 2024 antamansa päätöslauselman, jossa tunnustetaan YK:n Lähi-idässä olevien palestiinalaispakolaisten avustus- ja työelimen (UNRWA) rooli, ja toteaa sen tarjoavan tällä hetkellä suojaa yli miljoonalle maan sisällä siirtymään joutuneelle henkilölle ja olevan väestölle annettavan humanitaarisen avun ensisijainen toimija Gazan alueella, jossa koko väestön humanitaariset olot heikkenevät ja jossa vallitsee puute muun muassa väestönsuojista, puhtaasta vedestä, ruoasta ja lääkinnällisestä avusta; toistaa siksi pitävänsä EU:n jatkuvaa ja ennakoitavissa olevaa apua tärkeänä; on tyytyväinen, että YK käynnisti viipymättä tutkinnan, kun oli esitetty vakavia syytöksiä, joiden mukaan Israelia vastaan 7. lokakuuta tehtyihin terrori-iskuihin syyllistyneiden joukossa olisi ollut UNRWA:n henkilöstöä, ja on tyytyväinen järjestön antamiin tietoihin ja sen toteuttamiin ripeisiin toimiin erityisesti voimassa olleiden sopimusten päättämiseksi välittömästi; panee merkille, että komissio on kehottanut suorittamaan ulkoisen tarkastuksen tarkastellakseen YK:n valvontajärjestelmien pilariarviointia ja että UNRWA on hyväksynyt tämän tarkastuksen; tukee komission käyttöön ottamia valvonta-, seuranta- ja tarkastusjärjestelmiä ja muistuttaa, että

edunsaajien on noudatettava EU:n varojen käyttäessään EU:n sääntöjä ja suojoitoimia sekä kansainvälistä oikeutta; panee tässä yhteydessä tyytyväisenä merkille, että komission Palestiinalle antaman EU:n avun uudelleentarkastelussa todettiin, että valvonta ja käytössä olevat suojoitimet toimivat hyvin ja että tähän mennessä ei ole löydetty näyttöä siitä, että rahaa olisi ohjattu väärin tarkoituksiin, ja panee merkille riskinarvioinnin ja siihen liittyvät lisätoimenpiteet;

Ohjelmien täytäntöönpanon tehostaminen

47. muistuttaa parlamentin tukevan täysimääräisesti koheesiopolitiikkaa EU:n toimintapoliittisten painopisteiden toteuttamisessa ja EU:n talouden kasvattamisessa edistämällä oikeudenmukaista, osallistavaa ja kestävästä kasvua ja kehitystä ja jäsenvaltioiden ja niiden alueiden sosiaalista ja taloudellista lähentymistä, tukemalla vihreää ja digitaalista siirtymää ja lujittamalla innovointia ja työllisyyttä; toistaa olevansa vakuuttunut, että koheesiopolitiikan tavoitteet voidaan saavuttaa vain, jos ohjelmien täytäntöönpanon viivästyksiin puututaan välittömästi ja kiireellisinä; katsoo, että tällainen lähestymistapa, jossa varojen käyttöä ja täytäntöönpanoa nopeutetaan, olisi myös tehokkain keino tehdä EU-rahoituksen lisäarvo näkyväksi ja konkreettiseksi EU:ssa asuville ihmisille; muistuttaa, että teknistä apua on lisättävä, jotta voidaan edelleen edistää jäsenvaltioiden valmiuksia käyttää varoja;
48. painottaa, että EU:n talousarvion ja varojen on tavoitettava EU:n kansalaiset ja pk-yritykset; muistuttaa, että hallinnollisten menettelyjen yksinkertaistaminen, käyttäjäystävälliset ja kattavat verkkosivustot ja portaalit, byrokratian vähentäminen ja keskitettyjen asiointipisteiden perustaminen ovat keskeisiä toimia, jotta paikallis- ja alueviranomaisten, kansalaisjärjestöjen, nuorten yrittäjien ja pk-yritysten olisi helpompi osallistua EU:n ohjelmiin;
49. kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota nopeuttamaan yhteistyössä hallinnoitavien rahastojen toimenpideohjelmien täytäntöönpanoa ja varmistamaan talousarvion ja etenkin koheesiovarojen nopean toteuttamisen; toteaa, että vuosien 2014–2020 ohjelmien varojen käyttämättä jäänyt osuus olisi kohdennettava uudelleen jäsenvaltioille, jotta voidaan edelleen vähentää alueellisia eroja; kehottaa panemaan elpymis- ja palautumissuunnitelmat nopeasti täytäntöön, mukaan lukien komission arviointi täytäntöönpanoprosessista, esteistä ja tuloksista; on huolestunut siitä, että jos vajaakäyttöä ei lievennetä nopeasti, se johtaa maksukriisiin eli siihen, että maksutarpeet ja monivuotisen rahoituskehysten maksumäärärahojen enimmäismäärässä vuosina 2026 ja 2027 käytettävissä oleva liikkumavara eivät vastaa toisiaan;
50. katsoo, että asianmukaista huolellisuutta, vastuuvellollisuutta ja unionin arvojen kunnioittamista olisi sovellettava kaikkiin EU:n varojen saajiin ja täytäntöönpanokumppaneihin, jotta voidaan suojella EU:n taloudellisia etuja ja välttää tarpeeton asioihin puuttuminen; muistuttaa sellaisten tehokkaiden ja perusteellisten seuranta- ja valvontaelinten merkityksestä, jotka paljastavat ja tutkivat EU:n taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia, nostavat niistä syytteitä ja vievät ne oikeuteen, ottaen huomioon, että korruption torjuntaan käytetyt varat tuottavat valtavan nettotuoton EU:lle; katsoo siksi, että näillä elimillä olisi oltava riittävät resurssit ja asianmukainen henkilöstömäärä, jotta ne voivat hoitaa tehtävänsä mahdollisimman tehokkaasti; korostaa, että riittävä EU:n valvonta on samalla tavoin tarpeen sen

varmistamiseksi, että rahoitusala toimii kansalaisten ja kuluttajien hyödyksi; pyytää, että terveen, osallistavan ja häiriönsietokykyisen rahoitusalan edistämiseksi Euroopan finanssivalvontaviranomaisten ja -virastojen, joille on annettu tehtäväksi valvontatehtäviä tai asiaa koskevien teknisten sääntelystandardien laatiminen, resursseja mukautetaan täysimääräisesti siten, että voidaan ottaa huomioon kaikki näiden poliittisten tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät uudet sääntelytehtävät;

51. kehottaa kaikkia asianomaisia toimijoita toteuttamaan lisätoimia, jotta voidaan nopeuttaa hankkeiden toteutusta ja tukikelpoisen rahoituksen käyttöä ja siten vähentää epätavallisen suurta maksattamatta olevaa määrää; katsoo, että vuosia 2024 ja 2025 olisi käytettävä toteuttamisen tehostamista haittaavien mahdollisten pullonkaulojen tunnistamiseen ja korjaamiseen; kehottaa osoittamaan riittävät määrärahat, joilla nopeutetaan ohjelmien täytäntöönpanoa lisäämällä valmiuksien kehittämistä ja antamalla teknistä apua jäsenvaltioille, erityisesti niille, joilla on entistä enemmän varojen käyttövaikeuksia, myös elpymis- ja palautumistukivälineen varojen suhteen, sekä toteuttamalla toimenpiteitä, joilla nopeutetaan oikeudenmukaisia, kilpailukykyisiä ja tehokkaita hankinta- ja tarjouskilpailumenettelyjä täytäntöönpanotoimien tehostamiseksi;
52. korostaa tehokkaan viestinnän ja EU:n toimintapolitiikkojen ja ohjelmien näkyvyyden merkitystä tietouden lisäämisessä sen osalta, millaista lisäarvoa EU tuottaa kansalaisille, yrityksille ja kumppaneille; kehottaa varmistamaan tähän tarkoitukseen riittävät määrärahat;
53. palauttaa mieliin, että hyvin suunniteltujen ohjelmien asianmukainen täytäntöönpano on mahdollista ainoastaan asiaankuuluvalla hallintotuella; korostaa elinten ja erillisvirastojen keskeistä työtä ja katsoo, että niillä on oltava asianmukaisesti henkilöstöä ja riittävät resurssit, jotta ne voivat hoitaa tehtävänsä; korostaa, että niiden tehtävät kehittyvät toimintapoliittisten painopisteiden, kuten vihreän ja digitaalisen siirtymän, mukaisesti, ja korostaa, että niiden uusiin vastuualueisiin ja niiden toimeksiantojen laajentamiseen on osoitettava suhteellisesti uusia resursseja;
-
- ◦
54. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle.

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA

Esittelijä ilmoittaa työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti saaneensa tietoja seuraavilta yhteisöiltä tai henkilöiltä valmistellessaan mietintöä ennen sen hyväksymistä valiokunnassa:

Yhteisö ja/tai henkilö
Europol - Edoardo Boggio, Liaison Officer in Brussels
European Public Prosecutor Office - Titus Poenaru, Counsellor for Interinstitutional Relations
Special Olympics - Christo Velkov, Vice President Strategic Development
European Trade Union Confederation - Esther Lynch, General Secretary

Esittelijä on yksin vastuussa edellä olevan luettelon laatimisesta.

24.1.2024

ULKOASIAINVALIOKUNNAN KIRJE

Johan Van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta

Asia: Lausunto vuoden 2025 talousarvion suuntaviivoista – Pääluokka III
(2023/2220(BUI))

Arvoisa puheenjohtaja

Ulkoasiainvaliokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Valiokunta päätti kokouksessaan 28. marraskuuta 2023 antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Ulkoasiainvaliokunta käsitteli edellä mainittua asiaa kokouksessaan 23. tammikuuta 2024¹. Tässä kokouksessa se päätti pyytää asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään jäljempänä esitetyt ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy.

Ystävällisin terveisin

David McAllister

EHDOTUKSET

1. panee merkille, että ulkoisen toiminnan rahoituksesta suurin osa keskittyy naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineeseen – Globaali Eurooppa (NDICI – Globaali Eurooppa) ja liittymistä valmistelevaan tukivälineeseen (IPA III); toistaa, että rahoitusta on kiireellisesti lisättävä erityisesti kriisialueilla, joissa tarve on suurin; kehottaa siksi jälleen lisäämään otsakkeen 6 määrärahoja huomattavasti, jotta voidaan

¹ Äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: David McAllister (puheenjohtaja), Željana Zovko (varapuheenjohtaja), Alexander Alexandrov Yordanov, Attila Ara-Kovács, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Adam Bielan, Theresa Bielowski, Krzysztof Brejza, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Özlem Demirel, Anna Fotyga, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Arba Kokalari, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Georgios Kyrtos, Ilhan Kyuchyuk, Jean-Lin Lacapelle, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Karsten Lucke, Thierry Mariani, Erik Marquardt, Vangelis Meimarakis, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemeč, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Bert-Jan Ruissen, Christian Sagartz, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Mick Wallace, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok.

vastata naapurialueiden erilaisiin haasteisiin, investoida kumppanuuksiin ja vahvistaa EU:n geopoliittista asemaa; pitää valitettavana, että monivuotisen rahoituskehityksen tarkistusta ei ole saatu päätökseen, ja katsoo, etteivät ponnistelut sen osalta ole olleet riittävät; korostaa, että on erittäin tärkeää, että EU:n toimielimet viestivät entistä voimakkaammalla, yhtenäisemmällä ja johdonmukaisemmalla tavalla unionin varoista;

2. korostaa, että on jatkettava toimia Ukrainan välittömiin rahoitustarpeisiin vastaamiseksi Venäjän provosoimattoman ja perusteettoman hyökkäyssodan seurauksena; suhtautuu siksi myönteisesti Ukraina-välineeseen, jonka kokonaismäärä on enintään 50 miljardia euroa vuosina 2024–2027, ja kehottaa painokkaasti Eurooppa-neuvostoa pyrkimään yhteisymmärryksen löytämiseen;
3. toistaa, että eteläiselle naapurustolle osoitettu rahoitus olisi pidettävä riittävänä vuonna 2025 alueen poliittisten, taloudellisten ja sosiaalisten uudistusten tukemiseksi; korostaa, että humanitaarista apua palestiinalaisille siviileille Gazan kaistalla on kiireesti lisättävä kärjistyvän humanitaarisen kriisin vuoksi, ja katsoo, että tätä varten tarvitaan täysin EU:n painopisteiden mukainen harkittu jakomekanismi, jotta estetään EU:n varojen käyttö rikollisiin tarkoituksiin;
4. vaatii taloudellisen ja hallinnollisen tuen antamista jatkuvasti ja kestävästi liittymisneuvotteluja käyville maille; muistuttaa, että nykyisiä liittymisvälineitä, niiden rahoitusta ja ehtoja on parannettava kehittyneemmällä seurantamekanismilla kaikilla aloilla, jotka ovat korostuneet EU:n viimeaikaisissa arviointikertomuksissa, jotta voidaan parantamalla EU:n normien noudattamista ja kiinnittäen asianmukaista huomiota oikeusvaltiota koskeviin uudistuksiin nopeuttaa edunsaajien tekemää muutostyötä ja niiden kestävästä asteittaista etenemistä kohti EU:n jäsenyyttä niin, että liittyminen sujuisi saumattomammin; vaatii tässä yhteydessä IPA III -välineen väliarviointia, jolla lisätään liittymiseen liittyvää tukea Länsi-Balkanille ja sisällytetään Moldova ja Ukraina välineen edunsaajiin;
5. korostaa, että naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosastolle ja Euroopan ulkosuhdehallinnolle on annettava riittävät taloudelliset ja henkilöresurssit rauhan, vaurauden, turvallisuuden sekä EU:n arvojen ja etujen edistämiseksi sen naapurustossa ja kaikkialla maailmassa; muistuttaa kuitenkin, että niiden on noudatettava omia sitoumuksiaan johdonmukaisesta edustuksesta ja resurssien tehokkaasta käytöstä; muistuttaa, että niiden hallintomenot olisi katettava otsakkeesta 7.

25.1.2024

KEHITYSVALIOKUNNAN KIRJE

Johan Van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
BRYSSEL

Asia: Lausunto vuoden 2025 talousarvion suuntaviivoista – Pääluokka III
(2023/2220(BUI))

Arvoisa puheenjohtaja Van Overtveldt

Kehitysvaliokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Valiokunta päätti kokouksessaan 28. marraskuuta 2023 antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Kehitysvaliokunta käsitteli edellä mainittua asiaa kokouksessaan 24. tammikuuta 2024. Tässä kokouksessa¹ se päätti pyytää budjettivaliokuntaa sisällyttämään jäljempänä esitetyt ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy.

Ystävällisin terveisin

Tomas Tobé

¹ Lopullisessa äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Pierrette Herzberger-Fofana (ensimmäinen varapuheenjohtaja), Mercedes Bresso (toinen varapuheenjohtaja), Stéphane Bijoux (kolmas varapuheenjohtaja), Erik Marquardt (neljäs varapuheenjohtaja), Alessandra Basso, Hildegard Bentele, Dominique Bilde, Catherine Chabaud, Christophe Clergeau, Antoni Comín i Oliveres, Mónica Silvana González, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Beata Kempa, Karsten Lucke, Janina Ochojska, Eleni Stavrou, Riho Terras (Christian Sagartzin puolesta työjärjestyksen 209 artiklan 7 kohdan mukaisesti), Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok ja Carlos Zorrinho.

EHDOTUKSET

Monivuotisen rahoituskehityksen tarkistuksen vaikutukset EU:n vuoden 2025 talousarvioon

1. kehottaa jälleen antamaan EU:lle resursseja, joilla varmistetaan sen merkitys yhä monimutkaisemmassa geopoliittisessa tilanteessa ja joilla voidaan vastata sen tavoitteisiin ja maailmanlaajuisiin sitoumuksiin, jotka johtuvat kehityspolitiikkaa koskevasta eurooppalaisesta konsensuksesta, kestävän kehityksen tavoitteista ja Pariisin sopimuksen tavoitteista;
2. on siksi huolissaan siitä, että jäsenvaltioiden lähestymistapa monivuotisen rahoituskehityksen tarkistamiseen, sellaisena kuin se on esitetty Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan 15. joulukuuta 2023 esittelemässä rahoituskehityksen neuvottelupaketissa, johtaa siihen, että vuoden 2025 talousarvio ei anna EU:lle mahdollisuutta suojella myönteistä vaikutustaan maailmannäyttämöllä, lisätä geopoliittista vaikutusvaltaansa, vastata kumppanimaiden odotuksiin ja vahvistaa asemaansa luotettavana liittolaisena kehitys yhteistyössä eikä vastata ennakoimattomaan humanitaarisen avun tarpeeseen maailmanlaajuisesti; on huolissaan siitä, että tällainen tarkistaminen johtaa määrärahojen uudelleenkohdentamiseen budjettikohtista, joilla ylläpidetään yhteistyötä globaalin etelän kanssa; toistaa huolensa siitä, että EU on häviämässä vaikutusvallassa ja näkyvyydessä Kiinalle ja Venäjälle;
3. muistuttaa, että parlamentti on johdonmukaisesti puhunut EU:n valmiuksien riittävinä pitämisen puolesta, jotta voidaan vastata akuutteihin maailmanlaajuisiin haasteisiin, ja pyytänyt johdonmukaisesti suurempaa talousarviota ulkoisille toimille otsakkeessa 6 ”Naapurialueet ja muu maailma”; muistuttaa lisäksi, että 12. joulukuuta 2023 antamassaan päätöslauselmassa naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa (NDICI – Globaali Eurooppa) täytäntöönpanosta korostetaan, että monivuotisen rahoituskehityksen vuoden 2024 väliarvioinnin ei pitäisi missään tapauksessa johtaa siihen, että NDICI – Globaali Eurooppa -välineen varoja leikataan tai kohdennetaan uudelleen pitkän aikavälin aihekohtaisten ja maantieteellisten ohjelmien välillä; huomauttaa, että NDICI – Globaali Eurooppa -välineen perustamisasetuksessa todetaan muun muassa, että ”naapurialueiden ja Saharan eteläpuolisen Afrikan maantieteellisten ohjelmien suunniteltuja määrärahoja olisi ainoastaan lisättävä, ottaen huomioon unionin näille alueille antama erityinen etusija”;
4. muistuttaa poliittisesta sitoumuksesta, joka liittyy Euroopan kehitysrahaston sisällyttämiseen talousarvioon ja siihen liittyvään joustavuuteen, ennakoitavuuteen ja määrärahasiirtoihin, ja on huolissaan siitä, että monivuotisen rahoituskehityksen tarkistamista koskevan neuvoston lähestymistavan perusteella tämä sitoumus mitätöidään määrärahojen uudelleenkohdentamisella budjettikohtien välillä;
5. muistuttaa EU:n ja jäsenvaltioiden sitoumuksesta nostaa julkisen kehitysavun osuus 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta vuoteen 2030 mennessä ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita noudattamaan tätä sitoumusta vuoden 2025 talousarviossa ja monivuotisen rahoituskehityksen tarkistuksessa; panee merkille, että vuoden 2002 jälkeen EU:hun liittyneet jäsenvaltiot ovat sitoutuneet siihen, että ne pyrkivät nostamaan

julkisen kehitysapunsa 0,33 prosenttiin bruttokansantulosta; pitää myönteisinä näiden ja muiden jäsenvaltioiden tähän mennessä toteuttamia toimia julkiseen kehitysapuun käytettävien menojen kasvattamiseksi vähitellen; kannustaa niitä jatkamaan tällä tiellä;

6. palauttaa mieliin biologista monimuotoisuutta koskevan 10 prosentin menotavoitteen vuosille 2026 ja 2027 ja ilmastomenojen 30 prosentin tavoitteen nykyisessä monivuotisessa rahoituskehelyksessä sekä tarpeen täyttää YK:n kehelyksen mukaiset maailmanlaajuiset rahoitussitoumukset sekä tappio- ja vahinkorahastoa koskevat sitoumukset;
7. vahvistaa uudelleen NDICI – Globaali Eurooppa -välineessä esitetyn sitoumuksen käsitellä sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisiä syitä; katsoo, että välineeseen sisältyvää sitoumusta kohdentaa alustavasti 10 prosenttia välineen määrärahoista toimiin, joilla tuetaan muuttoliikkeen ja pakkomuuton hallintaa välineen tavoitteiden mukaisesti, olisi noudatettava ja että tätä lauseketta ei pitäisi avata uudelleen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta ennakoimattomia olosuhteita; panee kuitenkin merkille, että vuonna 2021 sidotuista varoista 14 prosentilla edistettiin muuttoliikettä koskevaa menotavoitetta; odottaa saavansa säännöllisesti merkittäviä ajantasaisia tietoja nykytilanteesta;
8. pyytää komissiota laatimaan tätä taustaa vasten selkeän analyysin, jossa eritellään yksityiskohtaisesti monivuotisen rahoituskehelyksen tarkistuksen seuraukset otsakkeen 6 jäljellä olevalle rahoitussuunnittelulle;

Kasvava humanitaarisen avun tarve ja EU:n valmiuksien kaventuminen

9. muistuttaa, että humanitaarisen avun tarve on lisääntynyt dramaattisesti viime vuosina maailmanlaajuisien kriisien ja luonnonkatastrofien vuoksi, mikä lisää merkittävästi eriarvoisuutta ja aiheuttaa maailmanlaajuisia heijastusvaikutuksia; toteaa, että tämän seurauksena humanitaarinen apu on edelleen yksi niistä EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan välineistä, joihin kohdistuu eniten paineita, ja että sen toiminta perustuu jatkuvasti ennakoimattomiin talousarvion lisäyksiin;
10. on siksi huolissaan ehdotuksesta jakaa solidaarisuus- ja hätäapuvaraus (SEAR) siten, että se hyödyttää ainoastaan Euroopan solidaarisuusvarausta ja heikentää humanitaarisen avun resursseja, kun mahdollisia SEAR-lisäyksiä humanitaarisen avun välineeseen vähennetään merkittävästi, jolloin viimeksi mainitun määrärahat vähenevät noin 15 prosenttia vuosien 2021–2023 keskiarvoon verrattuna;
11. muistuttaa, että humanitaarisen avun tarve on ovat ennätyksellisellä tasolla¹ ja että komission arvioiden mukaan todelliset tarpeet ylittävät humanitaariseen apuun alun perin osoitetut määrärahat 7,9 miljardilla eurolla vuosina 2024–2027, ja lisäksi Team European humanitaarisen avun rahoitus on vähentynyt 45 prosentista (2019) 30 prosenttiin (2022) maailmanlaajuisesta humanitaarisesta avusta; muistuttaa, että naiset ja lapset, ikääntyneet ja vammaiset henkilöt ovat erityisen haavoittuvassa

¹ YK:n mukaan humanitaarista apua tarvitsee tällä hetkellä 363 miljoonaa ihmistä, mikä on noin 150 prosenttia enemmän kuin vuonna 2019 ja 32 prosenttia enemmän kuin vuoden 2022 alussa.

asemassa olevia ryhmiä, joille humanitaarisen avun rajallinen saatavuus aiheuttaa kaikkein suurimmat seuraukset;

12. kehottaa neuvostoa noudattamaan toukokuussa 2022 antamia päätelmiä humanitaarisen avun rahoitusvajeen korjaamisesta ja korostaa lisäksi, että koska varantoja ei ole, humanitaarisen avun välineen määrärahoja on lisättävä EU:n vuoden 2025 talousarviossa; korostaa lisäksi, että on kiireellisesti lisättävä toimia humanitaarisen toiminnan resurssipohjan laajentamiseksi hyödyntämällä perinteisten, uusien ja mahdollisten lahjoittajien, yksityisen sektorin ja muiden sidosryhmien resursseja;

Joustovaran ehtyminen ja joustomahdollisuuksien puuttuminen odottamattomiin tarpeisiin vastaamiseksi

13. on huolissaan uusia haasteita ja prioriteetteja varten varatun joustovaran varhaisesta ehtymisestä NDICI – Globaali Eurooppa -välineessä, sillä 80 prosenttia siitä oli jo käytetty tai kohdennettu maaliskuussa 2023 alkaen, ja toteaa, että monivuotisen rahoituskehityksen tarkistaminen 15. joulukuuta 2023 esitellyn neuvottelupaketin mukaisesti vain pahentaisi tilannetta; huomauttaa, että tämä mitätöi joustovaran periaatteen joustavana varauksena odottamattomiin tarpeisiin vastaamiseksi sekä poliittisen sitoumuksen Euroopan kehitysrahaston sisällyttämisestä talousarvioon, ja on huolissaan siitä, että EU:n uskottavuus saattaa olla uhattuna, kun otetaan huomioon AKT-maiden kanssa solmittu Samoan sopimus;
14. vahvistaa horjumattoman tukensa Ukrainalle Venäjän käymän hyökkäyssodan yhteydessä kaikissa tuen ulottuvuuksissa, mukaan lukien humanitaarinen apu ja apu elpymiseen, jälleenrakentamiseen ja nykyaikaistamiseen; korostaa kuitenkin, että tätä tukea ei pitäisi antaa globaalien etelän kustannuksella; panee merkille, että tukea Ukrainalle on rahoitettu joustovarasta eikä asianmukaisesta talousarviovälineestä, mikä on ehdyttänyt suuren osan joustovarasta ja siten heikentänyt valmiuksia vastata odottamattomiin haasteisiin NDICI – Globaali Eurooppa -välineellä; on tyytyväinen komission ehdotukseen Ukrainan tukivälineen perustamisesta, millä on tarkoitus varmistaa kestävä pitkän aikavälin rahoitus Ukrainalle niin, että samalla säilytetään välineen kyky vastata tuleviin haasteisiin;
15. on huolissaan siitä, että otsakkeen 6 joustomahdollisuudet ja varannot käytettiin ja otettiin käyttöön suurelta osin jo ennen monivuotisen rahoituskehityksen tarkistamista, minkä vuoksi vuoden 2025 talousarviolla on vaikea vastata uusiin haasteisiin saati tehdä uusia investointeja tai lupauksia yhteisten globaalien tavoitteiden hyväksi; huomauttaa, että komissio on yksilöinyt hyvin rajalliset mahdollisuudet kohdentaa määrärahoja uudelleen, sillä suunniteltujen määrärahojen väheneminen rajoittaa NDICI – Globaali Eurooppa -välinettä vuosina 2025–2027, ja että mahdolliset uudet uudelleenkohdentamistoimet vaikuttaisivat kahdenväliseen yhteistyöhön kumppanimaiden kanssa;
16. varoittaa, että Next Generation EU -välineen korkotasoonusteet viittaavat siihen, että jos monivuotista rahoituskehystä ei tarkisteta, erityisrahoitusvälineissä ei ole käytettävissä joustomahdollisuuksia vuonna 2025 ja sen jälkeen. Tämä ja joustovaran ehtyminen rajoittavat EU:n ulkoiseen toimintaan ja humanitaarisen avun valmiuksia.

**LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT,
JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA**

Valmistelija ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

15.2.2024

TALOUSARVION VALVONTAVALIOKUNNAN KIRJE

Johan Van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
BRYSSEL

Asia: Lausunto vuoden 2025 talousarvion valmistelua koskevista yleisistä suuntaviivoista, pääluokka III – Komissio (2023/2220(BUI))

Arvoisa puheenjohtaja

Talousarvion valvontavaliokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Koordinaattorit päättivät kokouksessaan 23. tammikuuta 2024 antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Talousarvion valvontavaliokunta käsitteli asiaa kokouksessaan 22. helmikuuta 2024. Tässä kokouksessa se päätti pyytää asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään jäljempänä esitetyt ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. toteaa jälleen olevansa vahvasti sitoutunut Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen (SEU) ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen (SEUT) kirjattuihin peruseriaatteisiin ja arvoihin; kannustaa komissiota jatkamaan työtä, joka koskee sukupuolittietoista budjetointia ja sen uutta menetelmää, jolla mitataan unionin menojen sukupuolivaikutuksia;
2. painottaa, että talousarvion moitteeton ja oikea-aikainen toteutus auttaa osaltaan vastaamaan tehokkaammin ja vaikuttavammin unionin ja sen kansalaisten tarpeisiin ja näiden kohtaamiin haasteisiin eri politiikanaloilla; varoittaa, että talousarvion toteutus kovassa kiireessä saattaa johtaa virheiden ja sääntöjenvastaisuuksien lisääntymiseen;
3. muistuttaa, että vuonna 2022 unionin talousarviolla oli olennaisen tärkeä tehtävä useiden ennakoimattomien kriisien ratkaisemisessa ja että tämän seurauksena kaikki EU:n vuoden 2022 talousarviossa käytävissä olleet joustotoimenpiteet hyödynnettiin; painottaa, että EU:n vuoden 2025 talousarviossa on oltava joustovaraa, jotta voidaan vastata EU:n toimia edellyttäviin mahdollisiin uusiin tilanteisiin;
4. täsmentää, että EU:n talousarviota on suojeltava väärinkäytöksiltä, erityisesti petoksilta ja korruptiolta, ja kehottaa komissiota pysymään valppaana ja toimimaan ennakoivasti nykyisissä ja tulevaisissa tapauksissa, joissa unionin arvojen ja oikeusvaltioperiaatteen noudattamatta jättäminen vaikuttaa tai uhkaa vaikuttaa unionin taloudellisiin etuihin, ja hyödyntämään päättäväisesti kaikkia käytettävissään olevia välineitä ja erityisesti ehdollisuusmekanismeja; korostaa, että Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF), Euroopan syyttäjänvirastolle (EPPO), Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön

virastolle (Eurojust) ja Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastolle (Europol) on myönnettävä riittävät resurssit ja että niiden roolia petosten ja korruption torjunnassa on vahvistettava; painottaa lisäksi, että on tärkeää perustaa uusi rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnasta vastaava viranomaisinen (AMLA), jolla on valtuudet määrätä seuraamuksia ja rangaistuksia; toteaa, että on tärkeää antaa viranomaiselle riittävät resurssit, jotta se voi täyttää toimeksiantonsa onnistuneesti;

5. on huolissaan siitä, että vuoden 2022 lopussa maksattamatta olleiden sitoumusten määrä oli ennätyskelliset 450 miljardia euroa (341,6 miljardia euroa vuonna 2021); panee merkille, että maksattamatta olevien sitoumusten määrä jäi vuonna 2023 hieman alle ennustetun 460 miljardin euron määrän, ja sen ennustetaan vähenevän vuoden 2024 jälkeen, kun Next Generation EU -välineen soveltaminen päättyy; muistuttaa, että EU:n elpymisvälineen lainakustannusten takaisinmaksu on unionin velvoite ja että sen kustannukset riippuvat sekä joukkolainojen tuottojen markkinavaihteluista että elpymis- ja palautumistukivälineen maksujen tahdistusta ja ovat siksi luonnostaan ennakoimattomia; korostaa, että tästä tilanteesta aiheutuu riskejä sovituille EU:n toimintapolitiikoille ja ohjelmille sekä talousarvion kyvyille vastata uusiin tarpeisiin; täsmentää, että komission on annettava budjettivallan käyttäjille oikea-aikaista ja yksityiskohtaista tietoa lainakustannuksista;
6. muistuttaa, että on tärkeää suojella unionin omia varoja petokseksi ilmoitetuilta sääntöjenvastaisuuksilta ja että tätä varten on edistettävä petostentorjuntaviranomaisten ja tulliviranomaisten välistä yhteistyötä unionin tuloihin vaikuttavien petosten havaitsemiseksi, ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi; palauttaa mieliin muutettuja komission ehdotuksia koskevan kantansa, jossa kannatetaan uusien omien varojen käyttöönottoa;
7. on huolissaan siitä, että useiden unionin eri toimintapolitiikkoja, kuten koheesipolitiikkaa, koskevien asetusten hyväksyminen myöhäisessä vaiheessa viivästytti huomattavasti ohjelmakauden 2021–2027 täytäntöönpanoa; painottaa parlamentin tukevan täysimääräisesti koheesipolitiikkaa ja vaatii budjettivallan käyttäjiä ottamaan EU:n vuoden 2025 talousarviossa käyttöön kaikki tarvittavat toimenpiteet, kuten tekninen ja hallinnollinen tuki, jotta jatketaan toimintapolitiikkojen täytäntöönpanon nopeuttamista kentällä kiinnittäen samalla erityistä huomiota sääntöjen noudattamiseen, tulosten saavuttamiseen ja unionin taloudellisten etujen suojaamiseen;
8. panee merkille tulosperusteisia välineitä koskevien lainsäädäntöehdotusten kasvavan määrän ja toteaa, että ne edellyttävät tietynlaista tarkastuksen laajuutta, jotta budjettivallan käyttäjät voivat seurata tehokkaasti EU:n rahoitusta; korostaa, että tarkastuksen ja valvonnan suorittamiseksi tällaisia välineitä varten on tärkeää antaa säännöksiä varojen vastaanottajaa koskevien tietojen keräämisestä ja saatavuudesta ja siten varmistaa EU:n taloudellisten etujen suojaaminen; toteaa, että tällaisia ehdotuksia on viety toimielinten välisissä neuvotteluissa eteenpäin tarpeettoman nopeasti;

Kunnioitavasti

Monika Hohlmeier

Talousarvion valvontavaliokunnan puheenjohtaja

Isabel García Muñoz

Komission vastuuvapausmenettelyn
esittelijä

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA

Valmistelija ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

24.1.2024

TYÖLLISYYDEN JA SOSIAALIASIOIDEN VALIOKUNNAN KIRJE

Johan van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
BRYSSEL

Asia: Lausunto suuntaviivoista vuoden 2025 talousarviota varten – Pääluokka III
(2023/2220(BUI))

Arvoisa puheenjohtaja

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Valiokunta päätti kokouksessaan 7. joulukuuta 2023 antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta käsitteli asiaa kokouksessaan 23. tammikuuta 2024 ja hyväksyi EMPL-valiokunnan lausunnon esittelijän Romana Tomcin (PPE) johdolla laaditun kirjeen muodossa antamansa lausunnon¹. Se päätti pyytää asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy.

Kunnioitavasti

Dragoş Pişlaru

¹ Lopullisessa äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Dragoş Pişlaru (Chair), Leila Chaibi (toinen varapuheenjohtaja), Romana Tomc (kolmas varapuheenjohtaja ja lausunnon valmistelija), Katrin Langensiepen (neljäs varapuheenjohtaja), Alex Agius Saliba, João Albuquerque, Atidzhe Alieva-Veli, Catherine Amalric, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Jordi Cañas, Özlem Demirel, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Cindy Franssen, Lina Gálvez Muñoz (Alicia Homs Ginelin puolesta), Agnes Jongerius, Stelios Kypouropoulos, Miriam Lexmann, Sara Matthieu, Max Orville, Sandra Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Wolfram Pirchner, Jessica Polfjärd, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Monica Semedo, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský, Lucia Ďuriš Nicholsonová and Mohammed Chahim (Marc Angelin puolesta), Paolo De Castro (for Elisabetta Gualmini), Delara Burkhardt (työjärjestyksen 209 artiklan 7 kohdan mukaisesti).

EHDOTUKSET

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa oikeudellisten asioiden valiokuntaa ottamaan huomioon seuraavat tarkistukset:

1. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta muistuttaa Eurooppa-neuvoston, Euroopan parlamentin ja Euroopan komission marraskuussa 2017 antamasta julistuksesta Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista, 4. maaliskuuta 2021 annetusta Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevasta toimintasuunnitelmasta ja Eurooppa-neuvoston jäsenten 8. toukokuuta 2021 hyväksymästä sosiaalikäsymyksiä koskevasta Porton julistuksesta.
2. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta korostaa, että investoinnit korkeaan työllisyystasoon ja laadukkaiden työpaikkojen luomiseen, täydennys- ja uudelleen koulutukseen, työttömyyden torjuntaan, osallisuutta edistäviin toimiin, työmarkkinoille integroitumisen nopeuttamiseen ja laadukkaiden ja kestävien mahdollisuuksien tarjoamiseen nuorille säilyttäen samalla ostovoiman, erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa oleville, vähävaraisimmille ja muita heikommassa asemassa oleville ryhmille, kuten lapsille ja nuorille, köyhyydessä eläville, työttömille, perheille kaikessa moninaisuudessaan, vammaisille, ikääntyneille, maahanmuuttajataustaisille henkilöille ja romaneille, parantavat elintasoja EU:ssa. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta muistuttaa, että asunnottomuus vaikuttaa yhä useampiin aikuisiin ja lapsiin ja että paikallisten, alueellisten, kansallisten ja EU:n toimielinten on jatkettava ponnistelujaan asunnottomuuden poistamista koskevan EU:n tavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2030 mennessä.
3. Lisäksi valiokunta palauttaa mieliin Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimintasuunnitelman, jonka tavoitteena on, että EU:lla saavuttaa vuoteen 2030 mennessä erityiset tavoitteet, joita ovat muun muassa se, että vähintään 78 prosenttia 20–64-vuotiaista on työelämässä, että vähintään 60 prosenttia aikuisista osallistuu koulutukseen vuosittain ja että köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten määrää vähentyy vähintään 15 miljoonalla, joista 5 miljoonaa on lapsia. Jopa näiden tavoitteiden saavuttaminen on kuitenkin yhä haastavampaa köyhyyden ja työttömyyden ennustetun lisääntymisen kontekstissa, ellei erityistoimia ja -tukea osoiteta sosiaalisen suojelun järjestelmiin tällä hetkellä kohdistuvan paineen lievittämiseen ja kriisin sosiaalisten vaikutusten lieventämiseen, pakolaisten tukemiseen ja ihmisarvoisten elinolojen varmistamiseen kaikille sekä laadukkaiden peruspalvelujen, kuten terveydenhuollon, koulutuksen ja asumisen, saatavuuteen.
4. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta muistuttaa, että ESR+:n odotetaan edistävän Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa, mutta kiinnittää huomiota siihen, että ESR+:n ohjelmasuunnittelu hyväksyttiin ennen nykyistä kriisiä ja että kriisi edellyttää suurempia julkisia ja sosiaalisia investointeja, joten nykyinen ohjelmasuunnittelu ei välttämättä vastaa nykyisiä tarpeita. Valiokunta on huolissaan siitä, että käytettävissä olevien määrärahojen liikkumavara on hyvin rajallinen ja vaatii varmistamaan, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpano ja Porton julistuksen tavoitteiden saavuttaminen asetetaan etusijalle. Valiokunta korostaa, että

elinkustannusten ja erityisesti elintarvikkeiden hintojen nousun vuoksi uudessa ESR+:ssa on hyväksytty sosiaalista osallisuutta edistäviin toimenpiteisiin osoitettujen vähimmäismäärärahojen korotus ja kolmen prosentin lisäys vähävaraisimmille annettaviin elintarvikeapuun ja perushyödykkeisiin. Se kannustaa jäsenvaltioita kohdentamaan määrärahoja ESR+:ssa vaadittuja vähimmäismääriä enemmän.

5. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta painottaa, että Portossa hyväksytyyn Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan toimintasuunnitelman rahoittamiseen ja toteuttamiseen sekä Porton julistuksen yleistavoitteiden saavuttamiseen olisi osoitettava riittävät resurssit. Valiokunta katsoo, että on tärkeää puuttua elin- ja työolojen sosiaalisiin eroihin sosiaalisilla investoinneilla keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä ja vastata samalla ihmisten välittömiin tarpeisiin. Se vaatii, että unionin varojen käyttöä koskevilla säännöillä on varmistettava ja parannettava korkeimpien sosiaalisten oikeuksien ja demokratian periaatteiden noudattamista, ne on sovittava yhteen Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin, kestävä kehityksen tavoitteiden, vihreän kehityksen ohjelman ja työntekijöiden perusoikeuksien kanssa, ja kehottaa sallimaan julkisten varojen myöntämisen ainoastaan työnantajille, jotka kunnioittavat työntekijöiden oikeuksia ja sovellettavia työoloja. Valiokunta vaatii tehokkaampia sosiaalisia ehtoja julkisia hankintoja ja käyttöoikeussopimuksia koskeviin sääntöihin ja niiden tukemista tehokkailla seuraamuksilla mutta on huolissaan siitä, että nykyisten kriisien laajuus ja niiden vaikutukset edellyttävät vaikuttavia talousarvioitoimia vuonna 2025 ja sen jälkeen ja kehottaa siksi komissiota ehdottamaan kunnianhimoista talousarviota vuodeksi 2025.
6. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta katsoo, että tätä varten olisi pyrittävä riittävästi havaitsemaan sosiaalisia riskejä ja ottamaan huomioon erilaiset työllisyysvaikutukset ja pitkäaikaistyöttömyys tietyillä toimialoilla ja että tällaisiin riskeihin ja vaikutuksiin olisi puututtava asianmukaisesti. Siksi valiokunta kehottaa komissiota esittämään kestävä kehityksen tavoitteisiin liittyvien EU:n sosiaalimäärärahojen seurantamenetelmän, joka perustuu Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteisiin, sosiaali-indikaattoreiden tulostauluun ja hyvinvointi-indikaattoreihin, jotta voidaan mitata monivuotisesta rahoituskehiksestä ja NextGenerationEU-välineestä rahoitettavien eri rahastojen, välineiden ja järjestelyjen kokonaisvaikutusta.
7. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta katsoo, että on ratkaisevan tärkeää suojella ja edistää monikielisuuden periaatetta, koska sen avulla parannetaan demokraattisen osallistumisen laatua ja avoimuutta. Tässä yhteydessä valiokunta korostaa lisäksi tarvetta tukea politiikkoja, joilla pyritään lisäämään kansalaisten, erityisesti nuorten, osallistumista kaikkialla unionissa, jotta kansalaiset voivat osallistua tiiviimmin unionin politiikkoihin ja tehostaa paikkalähtöisen lähestymistavan mukaisesti kehitettyjä toimenpiteitä.
8. Valiokunta katsoo lisäksi, että elpymis- ja palautumistukivälineessä olisi määrättävä, että vähintään 30 prosenttia varoista osoitetaan sosiaalisiin investointeihin, joilla vahvistetaan sosiaaliturvajärjestelmiä ja investoidaan sosiaaliturvaan, terveydenhuollon ja koulutuksen saatavuuteen, kohtuuhintaiseen asumiseen, työllisyyteen, sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen ja muita heikommassa asemassa olevien ryhmien sosiaalipalveluihin.

9. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta muistuttaa myös, että vallitsevat korkeat inflaatiovaikeudet energian ja raaka-aineiden toimitusketjujen tarjonnassa ja moninaiset kriisit rasittavat käytettävissä olevia unionin talousarviovaroja ja että niitä olisi käytettävä asianmukaisesti, jotta voidaan vastata tehokkaasti EU:n nykyisiin ja tuleviin haasteisiin. Meneillään olevat kriisit vaikuttavat kielteisesti EU:n sosioekonomiseen ympäristöön ja vaikuttavat työ- ja elinoloihin ja uhkaavat siten kestävästä kasvusta ja työllisyydestä. EU:n vuoden 2025 talousarviossa on vastattava tehokkaasti muuttuviin tarpeisiin, erityisesti kun otetaan huomioon inflaation kiihtyminen, asuntojen, elintarvikkeiden ja energian hintojen nousu, kasvavat haavoittuvuudet, sosiaalisen ja taloudellisen eriarvoisuuden lisääntyminen sekä köyhyyden, myös energiaköyhyyden, kärjistyminen ja paheneminen, joka vaikuttaa heikoimmassa asemassa oleviin väestöryhmiin. Palkkojen pysähtyminen suhteessa inflaatioon lisää työntekijöiden ostovoiman heikkenemisen riskiä, mikä saattaa heikentää elinoloja ja mielenterveyttä. Tämä tilanne heikentää entisestään sosiaalipolitiikan ja automaattisten vakauttajien, myös kansallisten työttömyysjärjestelmien, kapasiteettia. Valiokunta katsoo, että palkankorotuksia tarvitaan kiireellisesti, jotta voidaan ylläpitää sisäistä kysyntää ja osallistavaa kasvua ja vähentää kaksinkertaisen kriisin vaikutuksia työntekijöihin ja kotitalouksiin.
10. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta toistaa kehotuksensa laatia kattava köyhyyden vastainen strategia, johon sisältyy kunnianhimoisia tavoitteita köyhyyden vähentämiseksi ja äärimmäisen köyhyyden poistamiseksi Euroopassa vuoteen 2030 mennessä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden mukaisesti ja kestävästä kehityksen tavoitteet huomioon ottaen.
11. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta korostaa, että naisiin kohdistuu erityisesti kriisien ja Ukrainan sodan yhteydessä suurempia työllisyysriskejä ja sosiaalisia riskejä. Porton julistuksen työllisyystavoitteen saavuttaminen edellyttää kunnianhimoisia kansallisia tavoitteita, jotta naiset saadaan mukaan työvoimaan luomalla kannustimia, rakentamalla sosiaalista infrastruktuuria ja poistamalla esteitä ja syrjintää. Valiokunta kehottaa valtavirtaistamaan sukupuolittietoisesta budjetoinnista, jotta voidaan sovittaa paremmin yhteen politiikat ja toimet, joilla edistetään naisten yhdenvertaista osallistumista työmarkkinoille, ja ottamaan käyttöön kattavat järjestelmät, joilla seurataan ja mitataan sukupuolten osuutta talousarviomäärärahoista, naisten osallistumista työmarkkinoille, työhön pääsyä sekä työllisyys- ja palkkaeroja.
12. Lisäksi työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta ilmaisee huolensa nuorisotyöttömyysasteen noususta EU:ssa verrattuna kokonaistyöttömyyteen. Se kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota asettamaan etusijalle nuorisotyöttömyyden torjunnan hyödyntämällä olemassa olevia aloitteita, kuten Euroopan sosiaalirahasto plussaa (ESR+) ja nuorisotakuuta. Valiokunta kehottaa kaikkia jäsenvaltioita investoimaan nuorten työllisyyteen. Se muistuttaa ammatillisen koulutuksen ja työharjoittelun keskeisestä roolista työmarkkinoille tuleville nuorille tarvittavien tietojen, taitojen ja pätevyyksien tarjoamisessa. Valiokunta korostaa, että on tärkeää investoida niiden laatuun ja houkuttelevuuteen ESR+:n ja vahvistetun nuorisotakuun avulla samalla kun parannetaan työoloja ja alkutason virkojen houkuttelevuutta. Se ilmaisee huolensa varhaisen uran epävarmuudesta, joka johtuu väärinkäytöksistä, jotka heikentävät nuorten riippumattomuutta, työ- ja yksityiselämän tasapainoa ja mahdollisuuksia saada asuntoa. Valiokunta toteaa, että naiset ja nuoret työntekijät,

joiden koulutustaso on alhainen, kärsivät todennäköisemmin varhaisesta uran epävarmuudesta. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta katsoo, että tätä varten olisi pyrittävä havaitsemaan sosiaalisia riskejä ja ottamaan huomioon erilaiset työllisyysvaikutukset ja pitkäaikaistyöttömyys tietyillä toimialoilla ja että tällaisiin riskeihin ja vaikutuksiin olisi puututtava asianmukaisesti.

13. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta katsoo, että sosiaalisten riskien havaitsemiseen ja eri alojen erilaisten työllisyysvaikutusten ja pitkäaikaistyöttömyyden huomioon ottamiseen olisi puututtava asianmukaisesti koulutuksen, uudelleen- ja täydennyskoulutuksen sekä kaikkien saatavilla olevien houkuttelevien ja laadukkaiden työpaikkojen luomisen avulla vihreän ja digitaalisen siirtymän tavoitteiden mukaisesti. Tällaisilla toimenpiteillä voitaisiin auttaa poistamaan alueiden välisiä rakenteellisia eroja ja osaltaan puuttua aivovuodon ongelmaan sekä sosiaaliseen eriarvoisuuteen, mukaan lukien naisten ja miesten välinen eriarvoisuus.
14. Vuonna 2022 24,7 prosenttia EU:n lapsista kärsi köyhyydestä tai sosiaalisesta syrjäytymisestä. Lasten köyhyysaste on jälleen nousussa, mikä aiheuttaa huolta tilanteen pahenemisesta tulevina vuosina. Komission ja jäsenvaltioiden olisi käytettävä tehokkaasti saatavilla olevia varoja, kuten ESR+:aa, EAKR:ää ja InvestEU-ohjelmaa sekä ReactEU-välinettä ja elpymis- ja palautumistukivälinettä, lasten köyhyyden poistamiseen korostaen eurooppalaisen lapsitakuun merkitystä keskeisten oikeuksien ja keskeisten palvelujen, kuten korkealaatuisen terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen ja koulutuksen, tehokkaan saatavuuden ja asianmukaisen asumisen kannalta. Valiokunta kehottaa lisäämään kiireellisesti eurooppalaisen lapsitakuun rahoitusta vähintään 20 miljardin euron budjetilla. Lisäksi valiokunta kehottaa tässä yhteydessä kaikkia jäsenvaltioita – ei pelkästään niitä, joissa lapsiköyhyys on yleisintä – osoittamaan vähintään viisi prosenttia ESR+:n yhteistyössä hallinnoitavista määrärahoista eurooppalaiseen lapsitakuuseen liittyvien toimien tukemiseen.
15. Väestön ikääntyessä EU:lla on edessään väestöhaasteita, jotka johtuvat syntyvyyden laskusta ja elinajanodotteen pidentymisestä. Valiokunta korostaa, että taloudelliset epävarmuustekijät vaikuttavat vakavasti ikääntyneisiin, ja korostaa, että väestörakenteen muutoksen vaikutuksiin ei ole vastattu poliittisin keinoin. Se korostaa, että on tärkeää investoida riittäviin ja kohtuuhintaisiin asuntoihin, laadukkaisiin ja julkisiin hoitopalveluihin sekä riittäviin hoito- ja tukipalveluihin puuttamalla kriittisten infrastruktuurien henkilöstöpulaan, muun muassa hoitajien ja terveydenhuollon ammattilaisten osalta. Tässä yhteydessä valiokunta suhtautuu myönteisesti eurooppalaiseen hoito- ja hoivastrategiaan ja kehottaa myöntämään sille riittävästi rahoitusta vuoden 2025 talousarviossa.
16. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta korostaa työmarkkinasiirtymää tukevien politiikkojen ja toimenpiteiden merkitystä sekä tarvetta vahvistaa EU:n talouksien kilpailukykyä vihreän ja digitaalisen siirtymän yhteydessä. Tätä varten työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta korostaa oikeudenmukaisen siirtymän rahaston merkitystä. Rahasto kattaa asianomaisten työntekijöiden täydennys- ja uudelleen koulutuksen, myös koulutuksen, jäsenvaltioiden nimetyillä alueilla sekä muita toimia koulutuksen ja sosiaalisen osallisuuden alalla, mukaan lukien investoinnit koulutuskeskuksiin sekä lastenhoito- ja vanhustenhoitolaitoksiin liittyvään infrastruktuuriin. Rahasto auttaa asianomaisia työntekijöitä hyödyntämään uusia työllistymismahdollisuuksia ja tarjoaa

työnhakijoille asianmukaista tukea, mukaan lukien työnhakuneuvonta ja aktiivinen integroituminen työmarkkinoille.

17. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta korostaa, että eurooppalainen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäinen tukiväline (SURE) on osoittautunut onnistuneeksi covid-19-pandemian aiheuttaman työttömyyden torjunnassa. Valiokunta kehottaa lisäksi komissiota hyödyntämään SURE-välinettä sellaisten kansallisten järjestelmien tukemisessa, joilla pyritään säilyttämään työpaikat ja työntekijöiden toimeentulo ja jotka voidaan ottaa käyttöön väliaikaisesti, kun osa EU:sta kärsii talouden häiriöstä. Valiokunta vaatii, että kaikkia kansallisia ja EU:n hätätoimenpiteitä, erityisesti työsuhdesuojeluun ja tulokorvauksiin liittyviä toimenpiteitä, jatketaan ja että niitä jälleenrahoitetaan niin kauan kuin sodan sosioekonomiset seuraukset vaikuttavat kielteisesti työmarkkinoihin ja kunnes talous elpyy täysin ja työmarkkinat vakautuvat.
18. Kaikki energiaköyhyyden vaarassa olevat kansalaiset on otettava asianmukaisesti huomioon, mikä on unionin suuri haaste. Sosiaalisen ilmatorahaston tavoitteena on varmistaa, että valitut toimenpiteet ja investoinnit kohdennetaan erityisesti energiaköyhyydestä kärsiviin kotitalouksiin tai haavoittuviin kotitalouksiin, haavoittuviin mikroyrityksiin ja haavoittuviin liikenteen käyttäjiin, mikä on ratkaisevan tärkeää oikeudenmukaisen ilmastoneraaliuteen siirtymisen kannalta. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita hyödyntämään sosiaalista ilmatorahastoa ja harkitsemaan vihreän sosiaalisen suojelun järjestelmien kehittämistä kansallisella tasolla EU:n tuella, jotta voidaan vahvistaa sosiaalista selviytymiskykyä ilmastonmuutoksen ja ympäristön tilan heikkenemisen vaikutuksia vastaan puuttamalla vihreän politiikan sivuvaikutuksiin työpaikkoihin ja elinoloihin, ja varmistamaan, että yhteisöt, joihin vaikutukset kohdistuvat, ovat täysin valmistautuneita uusiin työmarkkinoihin, ja huomauttaa, että näihin järjestelmiin olisi sisällyttävä sosiaaliturva ja terveyden suojele, työttömyysturva, jota täydennetään aktiivisilla työmarkkinapolitiikoilla työntekijöille, julkisia rakennusurakoita koskevat ohjelmat, joilla tarjotaan käteis- tai luontoissuorituksina annettavaa tukea samalla kun parannetaan työntekijöiden taitoja ja työllistettävyyttä, toimeentuloa ja elintarviketurvaa tukevat sosiaaliavustukset, työllisyystakuujärjestelmät sekä koulutus tai uudelleen koulutus, osaamisen kehittäminen ja rahoitus, jotta voidaan auttaa torjumaan köyhyyttä.
19. Työllisyyden ja sosialisoiden valiokunta kannattaa perhepolitiikkaa ja sosiaalipolitiikkaa, joilla autetaan lapsia pääsemään parempaan alkuun elämässä ja varmistetaan työ- ja yksityiselämän tasapaino kaikille työntekijöille. Tämä on erityisen tärkeää omaishoitajille ja vanhemmille, erityisesti naisille, joiden osallistuminen työmarkkinoille on varmistettava. Valiokunta korostaa riittävän palkallisen äitiys-, isyys-, vanhempain- ja hoitovapaan sekä rintaruokintaa koskevien käytäntöjen merkitystä ja kannustaa joustaviin vapaaehtoiisiin työjärjestelyihin, kuten etätyöskentelyyn sekä työaikojen ja aikataulujen mukauttamiseen työ- ja yksityiselämän huomioon ottamiseksi.
20. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta huomauttaa, että ESR+ on yksi keskeisistä tekijöistä unionin sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamisessa ja tärkein EU:n väline, jolla investoidaan ihmisiin, edistetään korkeaa työllisyystasoa, autetaan nykyaikaistamaan sosiaalista suojelua ja kehitetään osaavaa ja sopeutumiskykyistä työvoimaa, joka on

valmis siirtymään vihreään ja digitaaliseen talouteen, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden mukaisesti. Valiokunta korostaa myös Euroopan globalisaatorahaston (EGR), oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF), ReactEU-välineen ja siitä ESR+:aan osoitettujen lisävarojen, nuorisotyöllisyysaloitteen ja vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston (FEAD) merkitystä.

21. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta pitää mielenterveyttä työssä sosiaalipolitiikan uutena merkittävänä kysymyksenä. Työelämässä tapahtuu nopeita muutoksia. Pandemia on kiihdyttänyt uusia realiteetteja, ja digitalisaation mukanaan tuomat työn uudet muodot, kuten tekoäly, ovat vaikuttaneet työntekijöiden työturvallisuuteen ja -terveyteen. Valiokunta pitää tässä yhteydessä myönteisenä komission aloitetta käynnistää kokonaisvaltainen lähestymistapa mielenterveyteen ja muistuttaa kannastaan, jossa vaaditaan direktiiviä oikeudesta olla tavoittamattomissa ja etätyötä koskevia sääntöjä sekä direktiiviä psykologisista riskeistä ja työhyvinvoinnista.
22. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta katsoo, että investoinnit elinikäiseen oppimiseen sekä uudelleen- ja täydennyskoulutukseen ovat olennaisen tärkeitä vihreän ja digitaalisen siirtymän käsittelemiseksi ja totuttamiseksi sekä unionin kestävän kilpailukyvyn ja ulkoisten häiriöiden sietokyvyn parantamiseksi. Vaikka useilta aloilta, kuten hoitopalveluilta, puuttuu ammattitaitoista työvoimaa, sopivimmat taidot luovat uusia mahdollisuuksia, varmistavat työntekijöiden nopeamman integroitumisen ja siirtymisen työmarkkinoille, edistävät sosiaalista osallisuutta ja voivat auttaa ihmisiä osallistumaan aktiivisesti työmarkkinoille. Euroopan osaamisen teemavuodella pyritään korjaamaan osaamisvajetta, joka vaikuttaa 77 prosenttiin unionin yrityksistä, uudelleen- ja täydennyskoulutusaloitteilla. Tavoitteena on tukea kestävästä kasvusta unionin sosiaalisessa markkinataloudessa, parantaa kilpailukykyä, erityisesti pk-yritysten osalta, ja edistää laadukkaiden työpaikkojen luomista sosiaalisesti tasapuolisella, osallistavalla ja oikeudenmukaisella tavalla. Valiokunta panee merkille osaamisen edistämismekanismien uutena erityisenä ja kattavana aloitteena, jolla edistetään osaamista alueilla, jotka ovat niin sanotussa osaamiskehitysloukussa tai vaarassa joutua sellaiseen.
23. Työllisyys ja sosialisoiden valiokunta katsoo, että Euroopan strategisten teknologioiden foorumi (STEP) on tärkeä osa EU:n strategiaa, jolla tuetaan investointeja kriittisiin ja kehitteillä oleviin teknologioihin. Tällä aloitteella puututaan työvoimapulaan ja osaamistarpeisiin perustamalla Net-Zero Industry Academies -koulutusyhteisliittymän kautta erityisiä koulutusohjelmia, joilla pyritään lisäämään Euroopan suvereniteettia ja turvallisuutta ja parantamaan samalla unionin kilpailukykyä vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä. Valiokunta toistaa myös kehotuksensa perustaa täysimittainen Euroopan suvereniteettirahasto, jolla varmistetaan EU:n strateginen riippumattomuus, mukaan lukien investoinnit inhimilliseen pääomaan ja osaavaan työvoimaan, edistetään osallistavaa pääsyä laadukkaisiin työpaikkoihin ja puututaan sellaisen työvoiman ja osaamisen vajeeseen, joka on ratkaisevan tärkeää talouden ja teollisuuden avainaloille.
24. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta muistuttaa viiden sosiaali- ja työllisyyspolitiikan alalla toimivan EU:n viraston ja viranomaisen eli Euroopan työviranomaisen, Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätien, Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviraston, Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämisskeskuksen ja Euroopan koulutussäätien keskeisestä työstä. Se katsoo, että näillä virastoilla ja

viranomaisilla on oltava asianmukainen henkilöstö ja riittävät resurssit inflaatio huomioon ottaen, jotta ne voivat täyttää tehtävänsä, saavuttaa tavoitteensa ja suorittaa muuttuvat tehtävänsä. Valiokunta muistuttaa, että virastojen tehtävät muuttuvat poliittisten painopisteiden mukaisesti, ja korostaa, että uusia vastuualueita varten on osoitettava uusia varoja.

25. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta palauttaa mieliin, että pilottihankkeet ja valmistelutoimet ovat olennaisen tärkeitä välineitä uusien toimintapoliittisten aloitteiden testaamiseksi työllisyyden ja sosiaalisen osallisuuden aloilla muun muassa keräämällä tietoa. Valiokunta muistuttaa, että aloitteiden arviointi perustuu toimielinten väliseen sopimukseen, ja kehottaa jälleen komissiota arvioimaan pilottihankkeita ja valmistelutoimia koskevat ehdotukset puolueettomasti oikeudellisen ja taloudellisen arvioinnin perusteella tavalla, joka vastaa ehdotusten ansioita. Valiokunta ilmaisee taas kerran pettymyksensä ehdotusten huonoon ja epäselvään arviointiin viime vuosina ja pyytää komissiota antamaan tarkat ja yksityiskohtaiset selvitykset kyseisistä arvioinneista sekä konkreettisia esimerkkejä EU:n toimista, joiden katsotaan kattavan ehdotukset. Valiokunta muistuttaa lisäksi, että hyväksytyjen pilottihankkeiden ja valmistelutoimien täytäntöönpanossa on noudatettava hyväksytyä ehdotusta.
26. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta korostaa, että työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulle ja työmarkkinaosapuolten valmiuksille on annettava riittävästi tukea ja että on taattava riittävä tuki tiedotus- ja koulutustoimille. Valiokunta kehottaakin komissiota olemaan vähentämättä näiden budjettikohtien määrärahoja vuoden 2025 talousarvioesityksessään, kuten on tehty kahden viime vuoden aikana. EU:n olisi tunnustettava työmarkkinaosapuolten merkitys ja edistettävä niiden roolia ottaen huomioon kansallinen monimuotoisuus ja helpotettava työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua ja työehtosopimusneuvotteluja SEUT-sopimuksen 152 artiklan mukaisesti. Valiokunta katsoo, että kun otetaan huomioon nykyinen sosioekonominen eriarvoisuus, lähivuosina tarvitaan enemmän tukea työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulle ja työehtosopimusneuvotteluille, työmarkkinaosapuolille ja koulutustoimenpiteille, ja kehottaa kuulemaan työmarkkinaosapuolia tehokkaasti ja mielekkäästi asiaankuuluvien EU:n rahastojen ohjelmasuunnittelussa, arvioinnissa ja täytäntöönpanossa.
27. Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta kehottaa perustamaan ohjelman, jolla edistetään valistuskampanjoita ammattiliittojen, järjestäytymisen, työehtosopimusneuvottelujen ja työ sopimusten merkityksestä oikeudenmukaisemman yhteiskunnan saavuttamisessa erityisesti parantamalla työehtoja, palkkoja ja elinoloja.
28. Valiokunta panee tyytyväisenä merkille, että vuonna 2024 aiotaan järjestää uusi työmarkkinaosapuolten huippukokous Val Duchessessa. Se pitää huippukokousta tilaisuutena lisätä tietoisuutta sosiaalipolitiikasta ja löytää niihin ratkaisuja. Se vaatii Euroopan parlamentin aktiivista osallistumista keskusteluihin.

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA

Valmistelija ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

5.2.2024

YMPÄRISTÖN, KANSANTERVEYDEN JA ELINTARVIKKEIDEN TURVALLISUUDEN VALIOKUNNAN KIRJE

Johan Van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
BRYSSEL

Asia: Lausunto vuoden 2025 talousarvion suuntaviivoista – Pääluokka III
(2023/2220(BUI))

Arvoisa puheenjohtaja

Arvoisa puheenjohtaja Van Overtveldt

Ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan (ENVI) koordinaattorit päättivät 28. marraskuuta 2023, että ENVI-valiokunta antaa kirjeen muodossa lausunnon vuoden 2025 talousarvion suuntaviivoista – pääluokka III (2023/2220(BUI)). Näin ollen toimitan Teille sekä ENVI-valiokunnan puheenjohtajan että talousarvion pysyvän esittelijän ominaisuudessa ENVI-valiokunnan näkemykset päätöslauselmaan sisällytettävänä kohtina, jotka ENVI-valiokunta hyväksyi kokouksessaan¹ 24. tammikuuta 2024 ja jotka pyydän valiokuntaanne ottamaan huomioon:

– korostaa, että Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen aiheuttama epävakaus ja turvattomuus edellyttävät paitsi yhtenäisempää ja enemmän tukea antavaa myös energiaomavaraista unionia, joka vie eteenpäin vihreää ja oikeudenmukaista siirtymää jättämättä ketään jälkeen ja energiaköyhyyttä torjuen; toteaa, että vakava geopoliittinen tilanne ei saa siirtää huomiota pois tavoitteesta saavuttaa ilmastonutraalius viimeistään vuoteen 2050 mennessä tai hidastaa tähän tähtääviä toimia;

¹ Lopullisessa äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Pascal Canfin (puheenjohtaja), Bas Eickhout (varapuheenjohtaja), Anja Hazekamp (varapuheenjohtaja), César Luena (varapuheenjohtaja), Mazaly Aguilar, Catherine Amalric, María Arena, Katarina Barley, Hildegard Bentele, Sergio Berlato, Michael Bloss, Daniel Buda, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Asger Christensen, Christophe Clergeau, Nathalie Colin-Oesterlé, Ana Collado Jiménez, María Angela Danzi, Marie Dauchy, Matthias Ecke, Pietro Fiocchi, Heléne Fritzon, Malte Gallée, Gianna Gancia, Paola Ghidoni, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Martin Hojsík, Jan Huitema, Martin Häusling, Peter Jahr, Karin Karlsbro, Billy Kelleher, Ska Keller, Petros Kokkalis, Danilo Oscar Lancini, Peter Liese, Javi López, Thierry Mariani, Lydie Massard, Sara Matthieu, Liudas Mažyulis, Nora Mebarek, Dace Melbārde, Marina Mesure, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Nikos Papandreou, Francesca Peppucci, Jessica Polfjärd, Stanislav Polčák, Erik Poulsen, Nicola Procaccini, Frédérique Ries, Manuela Ripa, María Soraya Rodríguez Ramos, María Veronica Rossi, Silvia Sardone, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Sara Skytvedal, Maria Spyraiki, Edina Tóth, Achille Variati, Idoia Villanueva Ruiz, Petar Vitanov, Alexandr Vondra, Veronika Vrecionová, Thomas Waitz, Mick Wallace, Jörgen Warborn, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Stefania Zambelli, Esther de Lange, Margarita de la Pisa Carrión, Elzbieta Katarzyna Łukacijewska, Michaela Šojdrová.

– huomauttaa, että EU:n vuosien 2021–2027 pitkän aikavälin talousarvion ja Next Generation EU -välineen avulla on tarkoitus panna täytäntöön EU:n pitkän aikavälin painopisteet eri aloilla, kuten ilmasto- ja ympäristökysymyksissä; tuo erityisesti esille, että luonnonvaroja ja ympäristöä varten on varattu 401 miljardia euroa ja että 30 prosenttia EU:n kokonaismenoista osoitetaan ilmastohankkeisiin; pitää tässä yhteydessä myönteisenä aikomusta siitä, että vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehityksen väliarvioinnissa varoja lisätään erityisesti ympäristöön ja ilmastoon liittyvien painopisteiden osalta 10 miljardilla eurolla; toteaa, että otsakkeeseen 3 ”Luonnonvarat ja ympäristö” on lisättävä miljardi euroa sisältäen maatalouteen, merenkulkualoihin, ilmastoon, ympäristönsuojeluun, elintarviketurvaan ja maaseudun kehittämiseen liittyviä menoja ja investointeja², jotta ympäristöä koskevaan haasteeseen voidaan vastata joustavammin³;

– muistuttaa, että vihreä ja digitaalinen siirtymä ovat kaksi Next Generation EU -välineen päätavoitetta ja että elpymis- ja palautumistukivälineen, joka on sen keskeinen osa, odotetaan ohjaavan EU:ta kohti kestävämpää tulevaisuutta välineestä jäsenvaltioille myönnettävien yli 700 miljardin euron avustusten ja lainojen turvin; korostaa tarvetta varmistaa, että elpymis- ja palautumistukivälineellä edistetään ilmastotoimien ja ympäristökestävyyden valtavirtaistamista ja EU:n ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamista vuoteen 2050 mennessä tukemalla uudistuksia, joita jäsenvaltiot tekevät vihreiden teknologioiden ja valmiuksien, kuten kestävä liikunnan, energiatehokkuuden, uusiutuvan energian, ilmastomuutokseen sopeutumisen, kiertotalouden ja biologisen monimuotoisuuden, hyväksi; palauttaa mieliin, että jäsenvaltioiden on näitä varoja saadakseen laadittava suunnitelmat, joissa kokonaismenoista vähintään 37 prosenttia osoitetaan ilmastotavoitteita tukeviin investointeihin ja uudistuksiin; kehottaa parlamenttia tehtävänsä mukaisesti valvomaan elpymis- ja palautumistukivälinettä ja varmistamaan, että kansalliset suunnitelmat ovat ilmasto- ja ympäristötavoitteiden mukaisia⁴;

– täsmentää, että unionin vuoden 2025 talousarvio olisi mukautettava eurooppalaisen ilmastolain tavoitteeseen tehdä EU:sta ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä ja Pariisin sopimuksen tavoitteeseen pitää maapallon keskilämpötilan nousu alle kahdessa celsiusasteessa esiteolliseen aikaan verrattuna;

– pitää myönteisenä, että komissio, parlamentti ja neuvosto ovat sitoutuneet vahvistamaan EU:n talousarvion osuutta ilmastomuutoksen torjunnassa, kuten joulukuussa 2020 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa⁵ sovittiin; korostaa, että ilmastonäkökohtien ja biologisen monimuotoisuuden valtavirtaistamista varten on varmistettava keskeiset resurssit ja että tällä turvataan se, että EU:n kaikkien alojen ohjelmissa otetaan niiden suunnittelussa,

² Euroopan komissio, ”Headings: spending categories”, saatavilla osoitteessa

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/spending/headings_fi.

³ Karoline Kowald, ”Mid-term revision of the 2021-2027 MFF: Interim report on Commission proposal”, saatavilla osoitteessa [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA\(2023\)753945](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA(2023)753945).

⁴ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/green.html?lang=fi.

⁵ Talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoista, mukaan lukien etenemissuunnitelma uusien omien varojen käyttöönottamiseksi, 16. joulukuuta 2020 tehty Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välinen toimielinten sopimus (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv:OJ.LI.2020.433.01.0028.01.FI>).

täytäntöönpanossa ja arvioinnissa huomioon ilmastoa ja biologista monimuotoisuutta koskevat painopisteet; muistuttaa, että on tärkeää saavuttaa ilmastomenotavoite, joka on 32,6 prosenttia EU:n 578 miljardin euron talousarviosta; korostaa, että on tärkeää varmistaa hiilirajamekanismin toiminta, sillä mekanismin avulla komissio voi toteuttaa korvaavia toimia korjatakseen mahdolliset puutteet EU:n talousarvion ilmastomenojen kokonaistavoitteen saavuttamisessa⁶;

– toteaa biologisen monimuotoisuuden valtavirtaistamisen osalta, että biologisen monimuotoisuuden köyhtymistä on torjuttava ja ekosysteemejä on ennallistettava merkittävillä investoinneilla ja että on saavutettava tavoite, jonka mukaan vuotuisista menoista osoitetaan biologista monimuotoisuutta koskeviin tavoitteisiin vuonna 2024 vähintään 7,5 prosentin osuus ja vuosina 2026 ja 2027 vähintään 10 prosentin osuus; painottaa, että unionin vuoden 2025 talousarviossa on toteutettava lisätoimia sen varmistamiseksi, että vuosiksi 2026 ja 2027 asetetut biologista monimuotoisuutta koskevat menotavoitteet saavutetaan; korostaa, että EU:n talousarvion on oltava keskeinen tekijä toteutettaessa vuoteen 2030 ulottuvaa biodiversiteettistrategiaa, jonka mukaan biologista monimuotoisuutta koskeviin toimiin tarvitaan vuosittain kansallista ja EU:n tason julkista ja yksityistä rahoitusta vähintään 20 miljardia euroa⁷;

– painottaa, että ilmastoon ja biologiseen monimuotoisuuteen liittyviä menoja on seurattava avoimesti raportoimalla niistä luotettavasti ja kattavasti talousarvioasiakirjoissa ja tuloksellisuusverkkosivustolla, ja korostaa, että tarvitaan riittävästi jälkiarviointeja, joissa käsitellään vaikutuksia; toteaa, että ilmastomenoihin liittyvissä menetelmissä on mahdollisuuksien mukaan tehtävä ero ilmastomuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen välillä; toteaa, että komission on laadittava EU:n ilmastokertoimiin ja vaikutuksiin perustuva kattava menetelmä ja raportoitava monivuotisen rahoituskehysten jokaisen seitsemän vuoden osalta toteutuneista ja tulevista menoista sen varmistamiseksi, että ilmastonäkökohtien ja biologisen monimuotoisuuden valtavirtaistaminen on tarkoituksenmukaista ja hyvin suunniteltua; korostaa, että on tärkeää välttää tekemästä harhaanjohtavia likimääräisiä arvioita siitä, miten menomäärärahoilla edistetään ilmasto- ja biodiversiteettitavoitteiden saavuttamista, sekä sitä, että ei ole selkeitä tavoitteita; kehottaa komissiota tarkistamaan varainkäytön laadun ohjelmatasolla; muistuttaa komissiota, että se julkaisee väliarvioinnin parlamenttia ja sidosryhmiä kuultuaan ja esittää asiaa koskevan ehdotuksen, jos tavoitteita ei saavuteta;

– kehottaa noudattamaan kaikissa EU:n talousarvio-ohjelmissä sitoutumista ”ei merkittävää haittaa” -periaatteeseen; korostaa, että ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisesti on tarpeen rajoittaa menoja, joilla voi olla kielteisiä ilmasto- ja ympäristövaikutuksia⁸; korostaa lisäksi, että periaatteen noudattaminen olisi varmistettava koko talousarvion osalta ja että tarvittavat korjaavat toimenpiteet olisi toteutettava ilman aiheetonta viivytystä;

⁶ Euroopan komissio, ”Climate Mainstreaming”, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/horizontal-priorities/green-budgeting/climate-mainstreaming_en.

⁷ Euroopan komissio, ”Biodiversity Mainstreaming”, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/horizontal-priorities/green-budgeting/biodiversity-mainstreaming_en.

⁸ SWD(2022)0225, https://commission.europa.eu/system/files/2023-06/swd_2022_225_climate_mainstreaming_architecture_2021-2027.pdf.

– kehottaa lainsäätäjiä saattamaan nopeasti päätökseen 55-valmiuspaketin jäljellä olevat lainsäädäntöehdotukset ja korostaa lisäksi tarvetta panna tämä lainsäädäntö täytäntöön, jotta saavutetaan välitavoite, jonka mukaan kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan uusien sääntöjen ja uudistusten nopean ja tehokkaan täytäntöönpanon;

– muistuttaa, että on varmistettava, että kolmasosalla Next Generation EU -elpymissuunnitelman ja EU:n seitsenvuotisen talousarvion 1,8 biljoonan euron investoinneista rahoitetaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa ja siihen liittyviä aloitteita; painottaa tässä yhteydessä tarvetta osoittaa riittävästi henkilöresursseja ja taloudellisia resursseja EU:n ilmastolain, ilmastomuutokseen sopeutumista koskevan EU:n strategian, vuoteen 2030 ulottuvan EU:n biodiversiteettistrategian, Pellolta pöytään -strategian, EU:n teollisuusstrategian, kiertotaloutta koskevan EU:n toimintasuunnitelman, akku- ja paristoasetuksen⁹, kestävyyttä edistävän kemikaalistrategian, vuoteen 2030 ulottuvan EU:n metsästrategian ja luonnon ennallistamista koskevan lain täytäntöönpanoon sekä puhtaan, kohtuuhintaisen ja varman energiansaannin takaamiseen¹⁰;

– painottaa, että kullekin ohjelmalle, kuten Life-ohjelmalle, osoitettuja määrärahoja on lisättävä kunnianhimoisemmin ilmastoon ja ympäristöön liittyvien hankkeiden sekä oikeudenmukaisen siirtymän rahaston rahoittamiseksi, jotta voidaan auttaa ilmastosiirtymän taloudellisista ja sosiaalisista kustannuksista kärsiviä kaikkein haavoittuvimpia hiili-intensiivisiä alueita; kehottaa ”viherryttämään” kaikkia muita asiaankuuluvia ohjelmia ja rahastoja, mukaan lukien ilmasto- ja biodiversiteettirahoituksen ennakoiva sisällyttäminen ohjelmasuunnittelutoimiin¹¹;

– korostaa tarvetta parantaa ennaltaehkäisyä ja varautumista toteuttamalla ilmastomuutokseen sopeutumista koskevia toimenpiteitä, jotta unioni voi ehkäistä ja torjua sellaisia hätätilanteita kuin viimeaikaiset tulvat, maastopalot, kuivuus ja muut ennakoimattomat tapahtumat; korostaa, että on edelleenkin tärkeää varmistaa unionin pelastuspalvelumekanismiin riittävä rahoitus;

– muistuttaa, että komission tehtävänä on varmistua siitä, että kaikki EU:n jäsenvaltiot soveltavat EU:n lainsäädäntöä asianmukaisesti, ja kehottaa siksi komissiota varmistamaan, että täytäntöönpanon seurantaan on riittävästi rahoitusta ja henkilöstöä;

– painottaa, että on tärkeää osoittaa riittävästi taloudellisia ja henkilöresursseja ENVI-valiokunnan vastuualueeseen kuuluville EU:n virastoille, kuten Euroopan ympäristökeskukselle (EEA), Euroopan kemikaalivirastolle (ECHA), Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaiselle (EFSA), Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskukselle (ECDC) ja Euroopan lääkevirastolle (EMA), jotta varmistetaan, että ne voivat toimia keskeisessä roolissaan EU:n kriisien vastaisiin toimiin liittyvässä päätöksenteossa;

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1542, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2023, akuista ja paristoista ja jäteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta (EUVL L 191, 28.7.2023, s. 1).

¹⁰ COM(2019)0640.

¹¹ SWD(2022)0225, https://commission.europa.eu/system/files/2023-06/swd_2022_225_climate_mainstreaming_architecture_2021-2027.pdf.

– painottaa ennaltaehkäisyn merkitystä ja sitä, että tärkeää valmistautua paremmin tulevien terveysuhkien torjuntaan; korostaa, että kansalaisten terveyden ja hyvinvoinnin säilyttämiseksi on varmistettava, että kohtuuhintaisia lääkkeitä on jatkuvasti saatavilla; tuo esiin EU:n nykyisen riippuvuuden EU:n ulkopuolisista maista tuoduista vaikuttavista farmaseuttisista aineista ja kemiallisista raaka-aineista ja korostaa lisäksi, että lääkkeiden toimitusketjun riippumattomuutta on parannettava ja sen osalta on saavutettava avoimempi strateginen riippumattomuus;

– korostaa lisäksi, että on tärkeää vahvistaa terveydenhuoltojärjestelmien kestävyttä ja muutosjoustavuutta sekä samalla vähentää eroja terveydenhuollon ja lääkkeiden yhdenvertaisessa ja tasapuolisessa saatavuudessa; painottaa, että terveyteen liittyvissä menoissa olisi noudatettava ”yhteinen terveys”- ja ”terveys kaikissa politiikoissa” -lähestymistapoja; korostaa, ettei yhteistä yleistä näkemystä ”yhteinen terveys” -lähestymistavasta ja pandemiavalmiudesta ole olemassa ja että tällainen on luotava; muistuttaa vaarasta, joka liittyy olennaisten lääkkeiden pulaan, ja kehottaa toteuttamaan välittömästi toimenpiteitä, joilla varmistetaan kaikkein kriittisimpien lääkkeiden ja ainesosien toimitusvarmuus, saatavuus ja kohtuuhintaisuus¹²;

– toistaa huolensa siitä, että yli 50 prosenttia EU4Health-ohjelman määrärahoista kohdennettiin komission terveyshätätilanteiden valmiusviranomaisen toimintamenoihin, ja korostaa, että on tärkeää myöntää riittävästi rahoitusta EU4Health-ohjelman toimiin ja myös riittävää tukea eurooppalaisen terveystietoalueen täytäntöönpanoon;

– painottaa tähän liittyen, että monet epidemiat liittyvät tartuntatautien yleistymiseen ja että mikrobilääkeresistenssin torjumiseksi toteutettavia unionin toimia olisi lisättävä merkittävästi; korostaa lisäksi, että yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa on vahvistettava, jotta voidaan päästä maailmanlaajuiseen sopimukseen mikrobilääkkeiden käytöstä ja saatavuudesta;

– korostaa, että EU:n on jatkettava syöväntorjunnan toimia ja varmistettava riittävän rahoituksen avulla EU:n syöväntorjuntasuunnitelman täytäntöönpano; pitää myönteisenä EU4Health-ohjelman ja muiden EU:n välineiden varojen käyttöä huomattavan neljän miljardin euron rahoitustuen myöntämiseksi jäsenvaltioille, jotta ne voivat vahvistaa terveydenhuoltojärjestelmiään ja tehostaa niiden syöväntorjuntavalmiuksia¹³;

– painottaa sellaisen tehostetun EU:n omien varojen järjestelmän merkitystä, jolla voidaan vastata haasteisiin ja edistää unionin terveys-, ympäristö- ja ilmastotavoitteita sekä Next Generation EU -välineestä annettujen lainojen takaisinmaksua; muistuttaa, että EU:n talousarvio täydentää jäsenvaltioiden kansallisia talousarvioita ja antaa EU:lle mahdollisuuden säilyttää roolinsa, joka sillä on globaalina toimijana nykyisten haasteiden ratkaisemisessa, ja jopa vahvistaa sitä;

Olen lähettänyt samansisältöisen kirjeen vuoden 2025 talousarvion yleisesittelijälle Victor Negresculle.

¹² COM(2023)0672.

¹³ EU:n syöväntorjuntasuunnitelma, komission Euroopan parlamentille ja neuvostolle antama tiedonanto, saatavilla osoitteessa https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-02/eu_cancer-plan_en_0.pdf.

Ystävällisin terveisin

Pascal Canfin

**LIITE: YHTEISÖT JA/TAI HENKILÖT
JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA**

Valmistelija ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

23.1.2024

TEOLLISUUS-, TUTKIMUS- JA ENERGIAVALIOKUNNAN KIRJE

Johan Van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
Bryssel

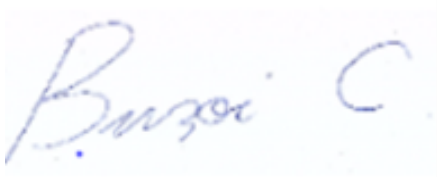
Asia: Lausunto vuoden 2025 talousarvion suuntaviivoista – pääluokka III
(2023/2220(BUI))

Arvoisa puheenjohtaja

Teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Valiokunta päätti kokouksessaan 28. marraskuuta 2023 antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta käsitteli edellä mainittua asiaa kokouksessaan 23. tammikuuta 2024. Viimeksi mainitussa kokouksessa se päätti pyytää asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään jäljempänä esitetyt ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy.

Kunnioittavasti

Cristian-Silviu Buşoi
Puheenjohtaja

Christian Ehler
Valmistelija

EHDOTUKSET

1. muistuttaa, että unionin vuoden 2025 talousarviossa on otettava huomioon uuden vaalikauden poliittiset painopisteet, joissa olisi keskityttävä nykyisessä monivuotisessa rahoituskehyksessä sovittujen ohjelmien täyteen täytäntöönpanoon ja kunnianhimoisten ilmastoneutraalius- ja digitaalialan tavoitteiden täytäntöönpanoon näissä ohjelmissa; torjuu ajatuksen siitä, että uusia haasteita tai odottamattoman suuria korkoja voidaan rahoittaa leikkaamalla nykyisten lippulaivaohjelmien, kuten Horisontti Eurooppa -puiteohjelman, Digitaalinen Eurooppa -ohjelman ja Euroopan puolustusrahaston, määrärahoja;
2. korostaa, että tarvitaan riittävästi EU:n lisärahoitusta, jotta EU:n uudessa lainsäädännössä energia- ja ympäristösiirtymän sekä digitaalisen siirtymän tueksi asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa, ja nostaa esiin erityisesti Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (STEP), josta myönnetään rahoitusta nettonollateollisuutta koskevan säädöksen ja kriittisiä raaka-aineita koskevan säädöksen tukemiseksi; toteaa, että riittävä lisärahoitus on tarpeen myös, jotta voidaan varmistaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman 55-valmiuspaketin sähkömarkkinoiden markkinarakennetta sekä uusiutuvan energian ja maakaasun ja vedyn markkinoita koskevien lainsäädäntöpakettien onnistunut täytäntöönpano; vaatii, että EU:n aloitteille, kuten uusi eurooppalainen Bauhaus, turvalliset yhteydet, EU:n sirusäädös ja EU:n vetypankki, olisi osoitettava lisämäärärahoja, jotta voidaan turvata niiden jatkuminen ja nostaa niiden tavoitetasoa; nostaa esiin erityisesti uusiutuvan energian direktiivissä ja rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä sovitut tavoitteet, joita on tuettava kansallisella ja EU:n rahoituksella, mukaan lukien Verkkojen Eurooppa -väline, elpymis- ja palautumistukiväline sekä sosiaalinen ilmastorahasto;
3. painottaa, että unionin vuoden 2025 talousarviolla on edelleen puututtava Venäjän hyökkäyssodan seurauksiin tarjoamalla suoraa tukea ja yhteistyöohjelmia Ukrainalle ja yleisemmin vahvistamalla unionin avointa strategista riippumattomuutta, energiaomavaraisuutta, kilpailukykyä keskittyen erityisesti pk-yrityksiin, midcap-yrityksiin ja startup-yrityksiin, digitaalista siirtymää, kyberturvallisuutta ja puolustusvalmiuksia;
4. muistuttaa, että EU:n talouden häiriönsietokykyä ja unionin teollisuuden kilpailukykyä on vahvistettava ja että EU:n tulevilla teollisuuspoliittisilla toimilla on edistettävä sosiaalisten ja vihreiden tavoitteiden saavuttamista; katsoo siksi, että unionin vuoden 2025 talousarviossa olisi investoitava voimakkaasti teollisuuden kilpailukykyyn ja luotava väyliä teollisuudenalojen hiilestä irtautumiseen niin, että samalla turvataan EU:n toimitusketjut useilla strategisilla aloilla ja strategisissa teknologioissa; katsoo, että teknologinen riippumattomuus, kestävä kasvu ja laadukkaiden työpaikkojen luominen ovat avainasemassa unionin pitkän aikavälin energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttamisessa; panee huolestuneena merkille energiakriisin vaikutukset energiavaltaisiin teollisuudenaloihin ja niihin liittyviin aloihin; kehottaa komissiota tässä yhteydessä antamaan suosituksia valtiontuen pyytämistä ja nopeasta myöntämisestä; kehottaa jälleen säilyttämään näkyvän ja kohdennetun rahoituksen pk-yrityksiä, midcap-yrityksiä ja startup-yrityksiä koskeville ohjelmille, jotta voidaan osoittaa, että Euroopan unioni on sitoutunut tukemaan niiden roolia innovoinnin,

kestävän ja osallistavan kasvun, työllisyyden ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi; korostaa, että unionin ja jäsenvaltioiden tasolla tarvitaan vihreitä ja sosiaalisia investointeja, jotta voidaan toteuttaa sosiaalisesti oikeudenmukainen vihreä siirtymä;

5. muistuttaa, että Horisontti Eurooppa -puiteohjelman vuoden 2025 talousarvio on Horisontti Eurooppa -puiteohjelman toisen strategisen suunnitelman ensimmäinen vuotuinen talousarvio; korostaa, että Horisontti Eurooppa -puiteohjelman rahoituksen olisi oltava riittävää, jotta voidaan saavuttaa vuotta 2030 koskevat lyhyen aikavälin tavoitteet, mutta samalla olisi säilytettävä riittävät investoinnit varhaiseen tutkimukseen sen varmistamiseksi, että Euroopalla on tarvitsemansa tietopohja vuosien 2040 ja 2050 haasteita varten; pitää valitettavana, että Horisontti Eurooppa -puiteohjelman rahoituksen nykyinen taso ei riitä vihreän ja digitaalisen siirtymän edellyttämien ideoiden ja teknologioiden kehittämiseen tai kestävästä kasvusta ja avointa strategista riippumattomuutta koskevien tavoitteiden saavuttamiseen; kehottaa lisäämään Horisontti Eurooppa -puiteohjelman vuoden 2025 määrärahoja siten, että kustakin alaohjelmasta voidaan myöntää rahoitusta vähintään 50 prosentille kaikista erinomaisista ehdotuksista, kun taas tällä hetkellä yli 70 prosenttia tällaisista ehdotuksista hylätään, koska varoja ei ole riittävästi; tukee jatkuvia investointeja Horisontti Eurooppa -puiteohjelman strategiaan aloitteisiin, kuten uuteen eurooppalaiseen Bauhausiin; painottaa, että kaikki varainhoitoasetuksen 15 artiklan 3 kohdan mukaisesti käytettävissä olevat vapautetut sitoumukset olisi käytettävä;
6. korostaa, että energian toimitusvarmuuteen liittyvät huolenaiheet, energian korkeat hinnat ja EU:n meneillään oleva siirtyminen ilmastoneutraaliuteen merkitsevät sitä, että energiaköyhyys on ratkaisevan tärkeä kysymys tulevana kuukausina ja vuosina; korostaa, että energiaköyhyyden lievittäminen edellyttää eurooppalaisia ja kansallisia investointeja;
7. kehottaa osoittamaan kaikille teollisuuden, tutkimuksen, energian ja kyberturvallisuuden alan virastoille ja unionin elimille riittävän rahoituksen ja henkilöstön, jotta ne voivat selviytyä lisääntyneestä työmäärästä ja uusista sääntelyvelvoitteista.

**LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT,
JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA**

Valmistelija ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

23.1.2024

LIIKENNE- JA MATKAILUVALIOKUNNAN KIRJE

Johan Van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
BRYSSEL

Asia: **Lausunto suuntaviivoista vuoden 2025 talousarviota varten – Pääluokka III (2023/2220(BUI))**

Arvoisa puheenjohtaja

Liikenne- ja matkailuvaliokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Valiokunta päätti kokouksessaan 29. marraskuuta 2023 antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta käsitteli edellä mainittua asiaa kokouksessaan 23. tammikuuta 2024. Tässä kokouksessa¹ se päätti pyytää asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään jäljempänä esitetyt ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy.

Kunnioittavasti

(allek.) Karima Delli

¹ Lopullisessa äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Karima Delli (puheenjohtaja), Andris Ameriks (varapuheenjohtaja), Magdalena Adamovicz, Izaskun Bilbao Barandica, Ciarán Cuffe, Markus Ferber, Carlo Fidanza, Mario Furore, Isabel García Muñoz, Vlad Gheorghe, Roman Haider, Pär Holmgren Elsi Katainen, Kateřina Konečná, Bogusław Liberadzki, Elżbieta Łukacijewska, Peter Lundgren, Marian-Jean Marinescu, Tilly Metz, Cláudia Monteiro de Aguiar, Caroline Nagtegaal, Ljudmila Novak, Philippe Olivier, Rovana Plumb, Tomasz Piotr Poręba, Bergur Løkke Rasmussen, Dominique Riquet, Dorien Rookmaker, Thomas Rudner, Vera Tax, Achille Variati, Petar Vitanov, Viola von Cramon-Taubadel (Anna Deparnay-Grunenbergin sijainen 209 artiklan 7 kohdan mukaisesti), Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Lucia Vuolo.

EHDOTUKSET

Liikenne- ja matkailuvaliokunta pyytää asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. suhtautuu myönteisesti sopimukseen Ukrainan liittymisestä Verkkojen Eurooppa -välineeseen (CEF), jonka avulla ukrainalaiset hankkeiden toteuttajat voivat hakea EU:n rahoitusta yhteistä etua koskeville liikenne-, energia- ja digitaalian hankkeille, jotka parantavat entisestään Ukrainan yhteyksiä EU:n naapureihin, mikä tukee Ukrainan yhdentymistä EU:n sisämarkkinoihin ja edistää kasvua, työllisyyttä ja kilpailukykyä;
2. korostaa, että Verkkojen Eurooppa -välineen liikenneosio, jolla varmistetaan yhteenliitetty, turvallinen, älykäs ja kestävä eurooppalainen liikennejärjestelmä ja -infrastrukturi sekä kaikki unionin uudet painopisteet, on keskeinen väline Euroopan taloudelle ja sisämarkkinoille, minkä vuoksi on asetettava etusijalle riittävä rahoitus; pitää tässä yhteydessä myönteisenä Verkkojen Eurooppa -välineen liikenneosion määrärahojen lisäystä vuonna 2024 liikenneinfrastruktuurin vahvistamiseksi, mutta korostaa kuitenkin, että Verkkojen Eurooppa -välineen liikenneosion budjettikohdan määrärahoja on lisättävä merkittävästi, jotta voidaan ottaa huomioon edellisinä vuosina tehdyt leikkaukset; panee merkille valtavat investointitarpeet, joita aiheutuu liikenteen hiilestä irtautumisesta sekä rakennus- ja raaka-aineiden hintojen jatkuvasta noususta, jotka rasittavat uusia liikenne- ja infrastruktuurihankkeita; pitää myönteisenä Ukrainan liikennehankkeiden integrointia ja sotilaallisen liikkuvuuden lisäämistä; korostaa tässä yhteydessä, että on ensisijaisen tärkeää saattaa TEN-T-verkko valmiiksi ja laajentaa sen käytäviä Ukrainaan, Moldovaan ja muihin itäisen naapuruston kumppaneihin;
3. toistaa, että Venäjän Ukrainaa vastaan käymän laittoman ja perusteettoman hyökkäyssodan ja unioniin kohdistuvien jyrkästi kasvavien turvallisuushkien vuoksi sotilaallisen liikkuvuuden määrärahoja tarvitaan enemmän kuin koskaan; pitää tässä yhteydessä myönteisenä sotilaallisen liikkuvuuden lisääntymistä, mutta kehottaa komissiota esittämään kestävä ratkaisun, joka menee hätävälineitä pidemmälle; kehottaa palauttamaan sotilaallisen liikkuvuuden kokonaismäärärahat 6,5 miljardiin euroon seitsemän vuoden aikana, kuten alun perin suunniteltiin; kehottaa lisäämään infrastruktuurin kapasiteettia ja optimoimaan sen käyttö sekä siviili- että sotilastarkoituksiin; korostaa, että lisätoimet ovat välttämättömiä fyysisen liikenneinfrastruktuurin pullonkaulojen tunnistamiseksi jäsenvaltioissa ja TEN-T-verkon ja EU:n sotilasverkkojen välisten kuilujen vähentämiseksi muun muassa varmistamalla, että Verkkojen Eurooppa -välineen liikenneosion sotilaallisen liikkuvuuden välineessä on määrärahoja, joilla tuetaan kaksikäyttöhankkeita; kehottaa keskittymään infrastruktuurin mahdollisimman tehokkaan käytön varmistamiseen sotilaallisten joukkojen liikkuessa; kehottaa siksi osoittamaan riittävät määrärahat, joilla vastataan strategisiin tarpeisiin, varmistetaan infrastruktuurin hyvä häiriönsietokyky, tuetaan teknologioita ja energian saatavuutta niin, että sotilasvoimat voivat siirtää huomattavaa kapasiteettia hyvin lyhyellä varoitusajalla, ja edistetään siten hyvin yhteenliitettyä sotilaallisen liikkuvuuden verkostoa, jolla on lyhyempi ja turvampi reagointiaika;

4. kehottaa toteuttamaan toimia, joilla varmistetaan, että EU:n liikennealan erillisvirastojen ja yhteisyritysten rahoitus vastaa niillä olevien tehtävien määrää;
5. on tyytyväinen yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan ilmaliikenteen hallinnan (ATM) tutkimushankkeen (SESAR) tuloksiin, jotka ovat komission yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevan aloitteen teknologinen pilari ja jolla pyritään nykyaikaistamaan ilmaliikenteen hallintaa, ja kehottaa varmistamaan rahoituksen, joka vastaisi sen kunnianhimoista ohjelmaa;
6. panee merkille, että Euroopassa sotilasilmailua harjoitetaan sadoilla sotilasalueilla ja kymmenillä sotilaslentokentillä; huomauttaa, että noin 30 prosenttia Euroopan sotilaslennoista noudattaa yleisiä lentoliikennesääntöjä ja loput ovat operatiivista sotilaslentoliikennettä; muistuttaa, että sotilaslentoja toteutetaan monista eri syistä, kuten koulutusharjoituksina, kansallisista turvallisuussyistä (mukaan lukien suvereniteettioperaatiot) ja rajatylittävien kriisien hallinnoimiseksi; korostaa tästä syystä, että laajamittainen sotilaallinen osallistuminen SESAR-ratkaisuihin on ensiarvoisen tärkeää sen varmistamiseksi, että tehokkaat sotilasoperaatiot ja ilmatilan käyttö voidaan saattaa linjaan ilmatilan muiden käyttötarkoitusten kanssa kaikkialla Euroopassa;
7. kehottaa vähentämään puhtaan ilmailun yhteisyrityksen rahoitusta, koska sillä on keskeinen rooli lentoliikenteen matkustajakohtaisten hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä ja ilmastoneutraaliuden saavuttamisessa vuoteen 2050 mennessä;
8. korostaa erityisesti tarvetta varmistaa Euroopan unionin lentoturvallisuusvirastolle (EASA) riittävät resurssit, jotta voidaan taata turvallisen ja kestäväen lentoliikenteen korkea taso maailmanlaajuisesti ja saavuttaa hiilestä irtautumista koskevat tavoitteet ja vastata samalla muun muassa innovatiivisten teknologioiden sertifiointiin ja kriittisten tilanteiden käsittelyyn liittyviin haasteisiin; antaa tunnustusta EASAn ilmailualalle covid-19-kriisin aikana antamista ohjeista;
9. kehottaa lisäämään Euroopan meriturvallisuusviraston (EMSA) määrärahoja, jotta voidaan tukea äskettäin hyväksytyin FuelEU Maritime -aloitteen täytäntöönpanoa ja muita viraston toimeksiannon tarkistamisesta mahdollisesti johtuvia vastuita;
10. vaatii, että Euroopan unionin rautatieviraston (ERA) talousarvio on asetettava vähintään yhtä suureksi kuin muiden liikenteeseen liittyvien virastojen talousarviot; korostaa, että on tärkeää varmistaa, että ERA:lla on riittävät resurssit toimia tehokkaana auktoriteettina erityisesti neljännen rautatiepaketin täytäntöönpanossa; muistuttaa eurooppalaisen tutkimusalueen roolista kestäväen siirtymisen toteuttamisessa maanteiltä rautateille yhdessä Shift2Rail-yhteisyrityksen kanssa; korostaa lisäksi, että Euroopan rautatiet -yhteisyrityksen rahoitusta on lisättävä merkittävästi rautateille siirtymistä koskevan unionin strategisen painopisteen mukaisesti; kehottaa antamaan lisätukea TEN-T-verkon loppuun saattamiseen sekä Euroopan rautatieliikenteen hallintajärjestelmän (ERTMS) ja rajatylittävien osuuksien toteuttamiseen;
11. pitää myönteisenä EU:n jäsenvaltioiden 30. joulukuuta 2023 tekemää sopimusta tarkastusten poistamisesta lento- ja merirajoilla Romanian ja Bulgarian kanssa; kehottaa komissiota analysoimaan kaikkia mahdollisia vaihtoehtoja, joilla voidaan puolustaa Romanian ja Bulgarian kansalaisten oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja varmistaa

saumaton maantieliikenne ja liikkuvuus Romanian ja Bulgarian sekä muun unionin välillä, jotta voidaan varmistaa, että sisämarkkinat toimivat kaikille; kehottaa jäsenvaltioita sopimaan Schengenin säännösten täysimääräisestä soveltamisesta Romaniassa ja Bulgariassa ja edistämään keskusteluja tarkastusten poistamiseksi rajoilta mahdollisimman pian;

12. kehottaa kohdentamaan EU:n rahoitusta kestäville matkailumuodoille; kehottaa komissiota ehdottamaan kriisinhallintamekanismia sen varmistamiseksi, että matkailuala on asianmukaisesti valmistautunut tuleviin kriiseihin; toistaa kehotuksensa perustaa Euroopan matkailuvirasto, jonka tehtävänä on antaa teknistä ja hallinnollista tukea mikroyrityksille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yrityksille), jotta voidaan parantaa niiden mahdollisuuksia saada ja hyödyntää EU:n rahoitusta ja rahoitusvälineitä.
13. muistuttaa liikennealan työvoimapulasta EU:ssa; kehottaa tässä yhteydessä varmistamaan riittävän tuen liikennealan työntekijöiden turvallisuudelle ja hyvillä työoloille sekä takaamaan turvallisten ja valvottujen kuorma-autojen pysäköintialueiden rahoituksen kaikkialla EU:ssa;
14. korostaa, että vuonna 2025 olisi osoitettava riittävästi varoja erityisesti maaseutualueille kaikissa EU:n jäsenvaltioissa, jotta voidaan täydentää puuttuvia liikenneyhteyksiä ja parantaa maaseutuväestön liikkuvuutta sekä maaseutumatkailun ja -talouden kehittämistä.

**LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT,
JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA**

Valmistelija ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

8.1.2024

MAATALOUDEN JA MAASEUDUN KEHITTÄMISEN VALIOKUNNAN KIRJE

Johan Van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
BRYSSEL

Asia: Lausunto suuntaviivoista vuoden 2025 talousarviota varten – Pääluokka III
(2023/2220(BUI))

Arvoisa puheenjohtaja

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Valiokunta päätti kokouksessaan 28. marraskuuta 2023 antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan koordinaattorit hyväksyivät tämän kirjeen 24. tammikuuta 2024 ja päättivät pyytää asiasta vastaavaa talousarviovaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset:

1. painottaa vuoden 2025 talousarvion enimmäismääriin liittyviä epävarmuuksia ja mahdollisia joustoja, jotka aiheutuvat tulossa olevista monivuotisen rahoituskehysten väliarviointia koskevista neuvotteluista ja vaikeuttavat täsmällisten suositusten antamista; korostaa, että arvioinnissa olisi ainakin säilytettävä otsakkeen 3 kunnianhimoisen monivuotinen talousarvio ja ennen kaikkea säilytettävä YMP:n talousarvio tai lisättävä sitä, kun otetaan huomioon EU:n maatalouteen kohdistuvat haasteet;
2. korostaa YMP:n keskeistä merkitystä maailmanlaajuisen ruokaturvan varmistamisessa ja EU:n tuotannon riippumattomuuden parantamisessa; muistuttaa YMP:n ratkaisevasta roolista edullisten, turvallisten ja korkealaatuisten elintarvikkeiden tarjoamisessa samoin kuin EU:n maanviljelijöiden tulojen varmistamisessa, ympäristön suojelussa ja hyvän maatalouskunnan säilyttämisessä; painottaa YMP:n nykyisten ohjelmien jatkuvuuden merkitystä;

3. painottaa, että inflaatiosta aiheutuneiden menetysten arvioidaan vuosien 2021–27 aikana olevan maatalous- ja meripolitiikka -klusterin osalta 37 miljardia euroa tai 10 prosenttia (josta 95 prosenttia katetaan Euroopan maatalouden tukirahastosta ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta), jos inflaatio pysyy keskitasolla talousarviovaliokunnan pyytämän viimeaikaisen tutkimuksen mukaisesti¹; on myös huolissaan nousevien tuotantokustannusten vaikutuksesta maataloustuottajiin; vastustaa voimakkaasti ehdotuksia siitä, että YMP:stä kohdennettaisiin uudelleen siihen ennalta varattuja varoja muihin klustereihin monivuotisen rahoituskehyksen väliarvioinnin yhteydessä;
4. pitää myönteisenä päätöstä lisätä maatalousalan varausta, jotta voidaan vastata maatalousalan kriiseihin, mutta pitää valitettavana, että tämä tehtiin kuulematta parlamenttia, jolla on merkittävä tehtävä budjettivallan käyttäjänä; painottaa parlamentin roolia varauksen käytössä; kehottaa komissiota noudattamaan objektiivisia ja avoimia kriteerejä näiden varojen kohdentamisessa ja raportoimaan säännöllisesti niiden käytöstä, jotta sitä voidaan jatkuvasti parantaa; kehottaa komissiota varmistamaan, että saatavilla on riittävästi varoja ilman, että tämä rajoittaa maataloustuottajille suoritettavia suorita maksuja, ja tarvittaessa tutkimaan mahdollisuutta ottaa varoja käyttöön YMP:n ulkopuolelta;
5. kehottaa jäsenvaltioita kriittisenä maaseutualueiden kehittämisvälineenä nostamaan nuorille maataloustuottajille tarjottavan tuen tasoa ja parantamaan heidän mahdollisuuksiaan ostaa maata ja saada lainaa;
6. korostaa tutkimuksen ja innovoinnin merkitystä maatalous- ja elintarvikealalla ja tarvetta lisätä Horisontti-tutkimusohjelman maatalouteen tarkoitettuja määrärahoja.

AGRI-valiokunnan puheenjohtajana pyydän BUDG-valiokuntaa ottamaan tämän lausunnon asianmukaisesti huomioon mietinnössään.

Kunnioittavasti

Norbert Lins

¹ [The impacts of recent inflation developments on EU finance, 2023.](#)

**LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT,
JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA**

Puheenjohtaja ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

24.1.2024

KULTTUURI- JA KOULUTUSVALIOKUNNAN KIRJE

Johan Van Overtveldt, puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
BRYSEL

Asia: Lausunto vuoden 2025 talousarvion suuntaviivoista – Pääluokka III
(2023/2220(BUI))

Arvoisa puheenjohtaja Van Overtveldt

Kulttuuri- ja koulutusvaliokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Valiokunta päätti kokouksessaan 28. marraskuuta 2023 antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa. Se käsitteli edellä mainittua asiaa ja hyväksyi lausunnon kokouksessaan 24. tammikuuta 2024¹.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

painottaa yksinkertaistamista, hallinnon tehokkuutta ja synergioiden luomista muiden rahoitusohjelmien kanssa sekä vaatii lisää varoja Erasmus+ -ohjelman, Luova Eurooppa -ohjelman, Euroopan solidaarisuusjoukkojen ja kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman kolmannen lohkon yleisen onnistumisasteen parantamiseksi;

korostaa, että **Erasmus+** -ohjelman koulutuksellisen liikkuvuuden apurahojen on katettava elinkustannusten nousu, jotta varmistetaan kattavasti esteetön ja laaja osallistuminen; kehottaa varmistamaan Eurooppalaiset yliopistot -aloitteen ja Teacher Academies -toiminnon rahoituksen vakauden sekä myöntämään tulevaisuudessa erityistä rahoitusta eurooppalaiselle koulutusalueelle; kehottaa lisäämään synergioita eurooppalaisen koulutusalueen, digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelman ja Euroopan osaamisohjelman välillä; varoittaa leikkauksista ohjelmaan, sillä OECD:n kansainvälisen oppimistulosten arviointiohjelman (PISA) viimeisimmällä kierroksella pettymyksen tuottaneiden tulosten suunta voidaan kääntää vain investoimalla koulutukseen;

kehottaa lisäämään **Luova Eurooppa** -ohjelman vuoden 2025 talousarviota, jotta vältetään rahoitusyökylin ensimmäisen puoliskon etupainotteisuus ja sen aiheuttamat haitat jälkipuoliskolle; toteaa, että nykyisillä määrärahoilla ei voida vastata hankkeiden suureen

¹ Lopullisessa äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Sabine Verheyen (puheenjohtaja ja valmistelija), Michaela Šojdrová (varapuheenjohtaja), Andrey Slabakov (varapuheenjohtaja), Tomasz Frankowski, Theodoros Zagorakis, Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva, Monica Semedo, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Domènec Ruiz Devesa, Massimiliano Smeriglio, Niyazi Kizilyürek, Stelios Kouloglou, David Cormand, Marcel Kolaja, Diana Riba i Giner, Rob Rooker, Christine Anderson, Catherine Griset, Alessandro Panza, Andrea Bocskor, Vladimír Bilčík (Maria Walshin puolesta), Wolfram Pirchner (Milan Zverin puolesta), Ivan Štefanec (Peter Pollákin puolesta) ja Günther Sidl (Victor Negrescun puolesta työjärjestyksen 209 artiklan 7 kohdan mukaisesti).

kysyntään; korostaa, että on tärkeää säilyttää tasapaino toimintalinjojen välillä: kehottaa myöntämään riittävästi rahoitusta musiikkialalle ja Euroopan kulttuuripääkaupungeille kasvattamalla Melina Mercouri -palkinnon rahoitusta (kulttuurin toimintalinja), tukemalla eurooppalaisten elokuvien, elokuvateattereiden ja videopelien rajatylittävää levitystä (median toimintalinja) sekä laadukasta journalismia ja medialukutaitoa (monialainen toimintalinja);

kehottaa osoittamaan tulevan eurooppalaisen mediapalvelulautakunnan sihteeristölle riittävät resurssit tulevan eurooppalaisen medianvapaussäädöksen mukaisesti; toistaa parlamentin pitkäaikaisen kehotuksen perustaa pysyvä EU:n toimituksellisen median ja uutismedian rahasto;

korostaa tarvetta lisätä rahoitusta **Euroopan solidaarisuusjoukkojen ohjelmalle**, sillä sen suuri suosio nuorten parissa on saattanut ohjelman kestävykensä rajoille eikä kiinteämääräinen määrärahojen lisäys vastaisi inflaation vaikutuksiin riittävästi, mikä rajoittaisi osallistajaorganisaatioiden kykyä noudattaa ohjelman tiukkoja normeja ja vaatimusta osallisuutta edistävästä toimenpiteistä; korostaa, että ohjelma tarjoaa nuorille mahdollisuuksia ja edistää eurooppalaisia arvoja, ja siksi on varmistettava laatumerkkien haltijoille säännöllinen rahoitus useiksi vuosiksi, lisättävä taloudellista tukea ja varmistettava suurempi joustavuus hankelohkojen välillä, jotta voidaan vastata toistuvien kriisien jälkeen lisääntyviin solidaarisuuspyyntöihin;

painottaa, että **kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman** määrärahoja olisi lisättävä oikeasuhteisesti, sillä sen kansalaisten sitoutumista koskeva lohko on keskeisessä roolissa, jotta voidaan puuttua yhteiskunnan polarisoitumiseen, heikkoon luottamukseen instituutioita kohtaan, demokratian taantumiseen, oikeusvaltion rapautumiseen, kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien kaventumiseen ja euroskeptisyyden välineellistämiseen;

kehottaa komissiota tukemaan **Eurooppa-koulujen** järjestelmää, jotta mahdollistetaan korkeat opetusstandardit ja lisätään parhaiden käytäntöjen vaihtoa kansallisten koulutusjärjestelmien välillä;

paneelimerkille tarpeen kohdentaa varoja uudelleen Euroopan unionin elpymisvälineen pakollisten takaisinmaksujen vuoksi ja muistuttaa Erasmus+ -ohjelman, Euroopan solidaarisuusjoukkojen, Luova Eurooppa -ohjelman ja kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman tärkeydestä ja kehottaa pyrkimään kaikin mahdollisin tavoin siihen, että niiden seitsemänvuotiset määrärahat pysyvät muuttumattomina;

korostaa **pilottihankkeiden ja valmistelutoimien** merkitystä; painottaa tarvetta varmistaa riittävä rahoitus kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan tekemille ehdotuksille.

Kunnioitavasti

Sabine Verheyen

**LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT,
JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA**

Valmistelijana toimiva puheenjohtaja ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

23.1.2024

PERUSSOPIMUS-, TYÖJÄRJESTYS- JA TOIMIELINASIOIDEN VALIOKUNNAN KIRJE

Johan Van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
BRYSSEL

Asia: Lausunto vuoden 2025 talousarvion valmistelua koskevista yleisistä suuntaviivoista, pääluokka III – Komissio (2023/2220(BUI))

Arvoisa puheenjohtaja

Perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Valiokunta päätti kokouksessaan 7. joulukuuta 2023 antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunta käsitteli edellä mainittua asiaa kokouksessaan 23. tammikuuta 2024. Tässä kokouksessa¹ se päätti pyytää asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään jäljempänä esitetyt ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy.

Kunnioitavasti

Salvatore De Meo

¹ Lopullisessa äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Salvatore De Meo (puheenjohtaja ja valmistelija), Gabriele Bischoff (ensimmäinen varapuheenjohtaja), Charles Goerens (toinen varapuheenjohtaja), Giuliano Pisapia (kolmas varapuheenjohtaja), Loránt Vincze (neljäs varapuheenjohtaja), Gerolf Annemans, Damian Boeselager, Gilles Boyer, Ana Collado Jiménez, Jonás Fernández (Domènec Ruiz Devesan puolesta työjärjestyksen 209 artiklan 7 kohdan mukaisesti), Gwendoline Delbos-Corfield, Pascal Durand, Sandro Gozi, Brice Hortefeux, Othmar Karas, Gilles Lebreton, Niklas Nienä, Max Orville, Antonio Maria Rinaldi, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Sven Simon ja Rainer Wieland.

EHDOTUKSET

Perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

1. korostaa, että koska vuosi 2025 on Euroopan parlamentin vaalien jälkeinen vuosi, tehokkaan viestinnän ja vuoropuhelun kansalaisten kanssa olisi kuuluttava talousarvion tärkeimpiin painopisteisiin, sillä tietoisuuden lisääminen EU:n päätöksenteosta ja unionin politiikoista on olennaisen tärkeää eurooppalaisen demokratian toiminnan kannalta parlamentin valiokuntien lainsäädäntötyön tukemisen ohella;
2. tähdentää, että odotettaessa Eurooppa-neuvoston päätelmiä – mukaan lukien valmistelukunnan mahdollinen koollekutsuminen – vuoden 2025 talousarviossa olisi osoitettava tarvittavat resurssit perussopimusten muuttamista koskevan menettelyn täytäntöönpanoa varten ja siitä olisi tuettava tiedotuskampanjoita sekä vuoropuhelua unionin kansalaisten kanssa Euroopan tulevaisuutta käsittelevän konferenssin jälkeen; painottaa, että perussopimusten uudistus liittyy unionin entistä syvempään poliittiseen yhdentymiseen mahdollisia tulevia laajentumisia ajatellen, ja huomauttaa, että EU:n tulevan laajentumisen haasteeseen ei voida vastata kasvattamatta EU:n talousarviota ja lisäämättä omia varoja; kehottaa aloittamaan keskustelut asiaankuuluvista rahoitusuudistuksista vuonna 2025 samanaikaisesti käynnissä olevien liittymisneuvottelujen kanssa;
3. vaatii turvaamaan tarvittavat resurssit, jotta voidaan torjua pysyvästi ja rakenteellisesti disinformaatiota ja valeuutisia ja estää ulkomaista sekaantumista EU:ssa; palauttaa mieliin tarpeen varmistaa asianmukainen rahoitus EU:n toimielinten rakenteille, jotka vastaavat viestinnästä kansalaisten kanssa ja disinformaation torjunnasta, kuten komission edustustoille ja Euroopan parlamentin yhteys- ja etätoimistoille, jotta ne voivat hoitaa tehtävänsä tehokkaasti;
4. muistuttaa, että on tarpeen rahoittaa riittävästi unionin ohjelmia, toimia ja aloitteita, erityisesti eurooppalaista kansalaisaloitetta sekä muita osallistavia välineitä ja kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmaa, joilla helpotetaan osallistavan demokratian prosesseja EU:ssa, lisätään kansalaisten luottamusta ja autetaan heitä ymmärtämään unionin politiikkoja; kehottaa asettamaan saataville keinoja lisätä kansalaisten ja etenkin nuorten osallistumista; muistuttaa tarpeesta edistää budjettikohtaa, josta rahoitetaan havainnollista ja vapaaehtoista EU:n kansalaisuuteen ja maailmankansalaisuuteen kasvattamista koskevaa opetussuunnitelmaa perus- ja keskiasteella;
5. kehottaa osoittamaan riittävät resurssit eturyhmien ja edunvalvojen toiminnan avoimuuden varmistamiseksi; vaatii tässä yhteydessä vahvistamaan parlamentin jäsenten toimintaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa ja avoimuusrekisterin yhteistä sihteeristöä tarjoamalla kummallekin riittävästi henkilöstöä ja taloudellisia resursseja niiden tehtävien hoitamiseen; ehdottaa myös, että jos toimielinten välinen eettinen elin perustetaan, sen perustamiseen ja toimintaan varmistetaan riittävät resurssit, jotka ovat oikeassa suhteessa sen toimeksiantoon ja tehtäviin;

6. suosittaa, että Euroopan tason poliittisista puolueista ja Euroopan tason poliittisista säätiöistä vastaavalle viranomaiselle annetaan riittävät resurssit erityisesti henkilöstöä varten, kun otetaan huomioon sen tehtävien huomattava laajentaminen, jota esitetään komission ehdotuksessa asetuksen (EU, Euratom) N:o 1141/2014 uudelleenlaatimiseksi, ja ottaen huomioon vuoden 2024 merkityksen Euroopan parlamentin vaalivuotena sekä viranomaiselle aiheutuvan lisätyömäärän;
7. korostaa tarvetta osoittaa asianmukaiset resurssit oikeusvaltioperiaatteen vahvistamista koskeviin EU:n toimiin, etenkin Euroopan unionin perusoikeusviraston resurssien lisäämiseen, kun otetaan huomioon sen tehtävien laajentaminen 5. huhtikuuta 2022 annettuun neuvoston asetukseen (EU) 2022/555 perustuvan toimeksiannon mukaisesti;
8. muistuttaa, että on tärkeää lisätä jäsenvaltioiden pääkaupunkien ulkopuolisten unionin paikallisyhteisöjen, kaupunkien ja kylien osallistumista erityisesti unionin demokraattiseen toimintaan ja tukea ”Paikallispäättäjät EU:ta rakentamassa” -hankkeen⁴¹ täytäntöönpanoa, ja toteaa, että kyseessä on paikallisesti valittujen poliitikkojen verkosto, jonka tarkoituksena on viestiä EU:hun liittyvistä asioista EU:n ja paikallisen hallintotason muodostaman uudenlaisen kumppanuuden kautta;
9. kehottaa neuvostoa ja komissiota soveltamaan kaikilta osin yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi annettua asetusta (EU, Euratom) 2020/2092; korostaa, että varoja ei voida maksaa, jos jäsenvaltiot eivät noudata kaikkia tuomioistuimen asettamia asiaa koskevia vaatimuksia;
10. toistaa pitkäaikaisen pyyntönsä, joka koskee täysiä yhteispäätösvaltuuksia, Euroopan parlamentin lainsäädäntöaloiteoikeutta ja veto-oikeuden poistamista monivuotisen rahoituskehysten hyväksymisen yhteydessä.

⁴¹ https://building-europe-with-local-councillors.europa.eu/index_fi

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA

Valmistelijana toimiva puheenjohtaja ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

24.1.2024

NAISTEN OIKEUKSIEN JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVON VALIOKUNNAN KIRJE

Johan Van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
BRYSSEL

Asia: Lausunto vuoden 2025 talousarvion suuntaviivoista – Pääluokka III
(2023/2220(BUI))

Arvoisa puheenjohtaja

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnallenne. Valiokunta päätti kokouksessaan 29. marraskuuta 2023 antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta käsitteli edellä mainittua asiaa kokouksessaan 24. tammikuuta 2024¹. Tässä kokouksessa se päätti pyytää asiasta vastaavaa budjettivaliokuntaa sisällyttämään jäljempänä esitetyt ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy.

Ystävällisin terveisin

Robert Biedroń

¹ Lopullisessa äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Maria da Graça Carvalho, Frances Fitzgerald, Arba Kokalari, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Eleni Stavrou, Rainer Wieland, Sylvie Brunet, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Marco Zullo, Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Marina Kaljurand, Carina Ohlsson, Evelyn Regner, Sandra Pereira, Eugenia Rodríguez Palop, Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Johan Nissinen, Margarita de la Pisa Carrión, Christine Anderson, Livia Járóka, Andželika Anna Mozdżanowska, Maria Veronica Rossi.

EHDOTUKSET

- A. ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvo ja eriarvoisuuden poistaminen on yksi keskeisistä Euroopan unionin perustana olevista arvoista ja että unioni on sitoutunut edistämään sukupuolten tasa-arvoa ja sen valtavirtaistamista kaikissa toimissaan, kuten SEUT-sopimuksen 8 artiklassa on vahvistettu;
- B. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentti on toistuvasti pyytänyt komissiota edistämään sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen, sukupuolitietoisien budjetoinnin ja sukupuolivaikutusten arviointien käyttöä ja panemaan ne täytäntöön kaikilla unionin politiikan aloilla;
- C. ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvoon unionissa ovat vaikuttaneet erityisesti unionin kohtaamat lukuisat kriisit, joissa naiset kärsivät suhteettomasti, kuten sota ja seksuaalisen väkivallan käyttö sodankäynnin välineenä, ja lisäksi sukupuoleen perustuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan lisääntyminen, seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien rajoittaminen, naisten oikeuksien heikentäminen sekä sukupuolten välillä edelleen olemassa oleva palkkaero;
- D. ottaa huomioon, että talousarviot eivät ole koskaan sukupuolineutraaleja ja että siksi ne olisi laadittava siten, että selkeänä tavoitteena on saavuttaa sukupuolten tasa-arvo, syrjimättömyys, kaikkien henkilöiden ja heidän erityistarpeidensa huomioon ottaminen, mukaan lukien naiset ja tytöt kaikessa moninaisuudessaan, sekä naisten taloudellisen voimaannuttamisen edistäminen tekemällä konkreettisia sitoumuksia sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamiseen;
- E. katsoo, että jäsenvaltioiden ja EU:n on pantava piste syrjinnälle ja puututtava siihen tehokkaasti ja että yhä suurempi osuus EU:n talousarviosta, mukaan lukien EU:n rakennerahastot ja investoinnit laadukkaisiin ja helposti saatavilla oleviin julkisiin hoitopalveluihin, on suunniteltava siten, että luodaan uusia, yhtäläisiä mahdollisuuksia EU:n työmarkkinoilla, myös naisjohtoisille pk-yrityksille, samalla kun pyritään saavuttamaan tasavertainen tulonsaaja / tasavertainen hoivaaja -mallin toteutuminen yhteiskunnassa;
1. korostaa, että sukupuolinäkökulma on sisällytettävä talousarviosykliin ja kaikkiin ohjelmiin sekä niiden kaikkiin vaiheisiin ja sitä on arvioitava; pitää valittavana, että Euroopan parlamentin toistuvista kehotuksista huolimatta tätä tavoitetta ei ole vielä saavutettu; kehottaa keräämään ja arvioimaan vertailukelpoisia sukupuolen mukaan eriteltyjä tietoja järjestelmällisesti ja pakollisesti ja raportoimaan niistä, jotta sukupuolivaikutusten arviointi voidaan tehdä velvoittavaksi kaikilla unionin politiikan aloilla, erityisesti jotta saadaan kattavasti eriteltyjä sukupuolten tasa-arvoa koskevia pistetilastoja;
 2. korostaa, että sukupuolten tasa-arvonäkökulma ja sukupuolisidonnaiset tavoitteet olisi sisällytettävä kaikkiin politiikan aloihin ja EU:n ohjelmiin; toistaa siksi kehotuksensa sukupuolitietoisesta budjetoinnista talousarviomenettelyn kaikissa vaiheissa sekä asiaankuuluvien budjettikohtien yksilöimisestä, jotta voidaan seurata tehokkaasti EU:n talousarvion vaikutusta sukupuolten tasa-arvon kehittymiseen ja tarkastella sukupuolisensitiivisesti kaikkia ohjelmia ja menoja;

3. korostaa tarvetta parantaa edelleen Euroopan komission kehittämää sukupuolten tasa-arvon seurantamenetelmää, jonka avulla olisi paitsi yksilöitävä EU:n ohjelmien toimet, joilla on sukupuolivaikutuksia, myös seurattava sukupuolten tasa-arvon kehittämiseen osoitettua kokonaisrahoitusta EU:n talousarviossa;
4. toistaa, että Euroopan tasa-arvoinstituuttia (EIGE) on vahvistettava tarvittavalla henkilöstöllä ja määrärahoilla, jotta se voi hoitaa toimeksiantonsa mukaiset tehtävänsä ja selviytyä huomattavasti lisääntyneistä teknisen avun pyynnöistä, jotka koskevat sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista; muistuttaa, että EIGellä on keskeinen rooli sukupuolten tasa-arvoa ja naisten oikeuksia EU:ssa koskevan arvokkaan tietämyksen levittämisessä sekä toimintapolitiikkaa, sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista ja sukupuolisensitiivistä analyysiä koskevan asiantuntemuksen tarjoamisessa; tunnustaa EIGEn vuosikertomuksen arvon, sillä sen avulla jäsenvaltiot voivat tarkastella sukupuolten tasa-arvoa haittaavia tausta-tekijöitä; panee merkille, että EIGEn palveluja koskevat pyynnöt ovat lisääntyneet jatkuvasti, ja korostaa, että EIGE:n alirahoitus ja henkilöstövaje ovat ristiriidassa unionin tavoitteiden ja arvojen kanssa; korostaa lisäksi, että EIGEn esiin tuomien huolestuttavien suuntausten korjaaminen auttaisi parantamaan talouden kilpailukykyä, tehokkuutta ja häiriönsietokykyä koko Euroopassa; korostaa, että on tärkeää hyödyntää EIGEn jo kehittämiä välineitä, kuten sen sukupuolitetietoista budjetoitua koskevaa välineistöä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen arvioinnin, täytäntöönpanon ja seurannan kaikissa vaiheissa;
5. pitää valitettavana, että sukupuolten tasa-arvoon liittyviä toimenpiteitä varten ei ole erityisiä niille tarkoitettuja budjettikohtia, ja korostaa, että on tärkeää lisätä rahoitusta sukupuolistuneen väkivallan ehkäisemiseen ja torjumiseen Daphne-lohkossa sekä sukupuolten tasa-arvon ja sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamiseen kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmassa; kehottaa erityisesti lisäämään rahoitusta Ukrainan sotaa pakenevien naisten tukemiseen, sillä heitä uhkaa merkittävä väkivallan riski; muistuttaa, että on tärkeää ottaa käyttöön erityiset sukupuolisidonnaiset budjettikohdat, joihin liitetään selkeät tiedot myönnetystä rahoituksesta; toistaa, että tämän olisi oltava käytäntönä kaikissa ohjelmissa, joihin sisältyy sukupuolten tasa-arvoon liittyviä tavoitteita, kuten ESR+:ssa, ja kehottaa kiinnittämään tässä ja muissa asiaan liittyvissä horisontaalisissa ohjelmissa erityistä huomiota naisiin kohdistuvaan verkkoväkivaltaan;
6. panee painokkaasti merkille sukupuolten tasa-arvon, oikeusvaltioperiaatteen ja naisten oikeuksien huolestuttavan ja lisääntyvän vastustuksen ja korostaa EU:n välineiden merkitystä tiedon levittämisessä ja tämän ilmiön torjumisessa; pitää valitettavana, että komissio ei sisällyttänyt talousarvioehdotukseensa erityistä sukupuolten tasa-arvoa koskevaa ohjelmaa; toistaa huolensa oikeusvaltioperiaatteeseen, demokratiaan ja ihmisoikeuksiin kohdistuvien hyökkäysten sekä sukupuolten tasa-arvon ja naisten oikeuksien heikentämispyrkimysten välisestä yhteydestä;
7. kehottaa komissiota lisäämään nykyisissä ohjelmissa määrärahoja kansalaisyhteiskunnan järjestöille, erityisesti niille, jotka työskentelevät seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien parissa, mukaan lukien turvallisen ja laillisen abortin tarjoamisen ja saatavuuden helpottamiseksi, ja niille, jotka työskentelevät sukupuoleen perustuvan väkivallan torjumisen parissa ja tarjoavat tukipalvelujen uhreille; toistaa komissiolle esittämänsä kehotuksen vahvistaa oikeusvaltioperiaatetta ja

varmistaa, että EU:n varoja ei myönnetä millekään taholle, joka on osallisena ihmisoikeuksien, erityisesti vähemmistöjen, ja oikeusvaltioperiaatteen rikkomisiin, jotka vaikuttavat muun muassa naisten vapauksiin ja perusoikeuksiin, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet;

8. ottaa huomioon, että elpymis- ja palautumistukivälineen vihreän siirtymän ja digitaalisen muutoksen pilareista puuttuvat suurelta osin sukupuolten tasa-arvoa koskevat kysymykset, mikä merkitsee menetettyä mahdollisuutta sisällyttää sukupuolten tasa-arvo tehokkaasti ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin.

**LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT,
JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA**

Valmistelijana toimiva puheenjohtaja ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	4.3.2024
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 28 -: 2 0: 2
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Rasmus Andresen, Pietro Bartolo, Katalin Cseh, José Manuel Fernandes, Eider Gardiazabal Rubial, Vlad Gheorghe, Andrzej Halicki, Eero Heinäluoma, Niclas Herbst, Monika Hohlmeier, Hervé Juvin, Fabienne Keller, Moritz Körner, Joachim Kuhs, Janusz Lewandowski, Margarida Marques, Victor Negrescu, Bogdan Rzońca
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Ana Collado Jiménez, Jonás Fernández, Jens Geier, Charles Goerens, Francisco Guerreiro, Eva Maria Poptcheva, Petri Sarvamaa
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (209 art. 7 kohta)	Asim Ademov, Maria da Graça Carvalho, Enikő Győri, Javier Moreno Sánchez, Matjaž Nemeč, Mounir Satouri, François Thiollet

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
ASIESTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

28	+
PPE	Asim Ademov, Maria da Graça Carvalho, Ana Collado Jiménez, José Manuel Fernandes, Andrzej Halicki, Niclas Herbst, Monika Hohlmeier, Janusz Lewandowski, Petri Sarvamaa
Renew	Katalin Cseh, Vlad Gheorghe, Charles Goerens, Fabienne Keller, Moritz Körner, Eva Maria Poptcheva
S&D	Pietro Bartolo, Jonás Fernández, Eider Gardiazabal Rubial, Jens Geier, Eero Heinäluoma, Margarida Marques, Javier Moreno Sánchez, Victor Negrescu, Matjaž Nemeč
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Francisco Guerreiro, Mounir Satouri, François Thiollet

2	-
ID	Joachim Kuhs
NI	Hervé Juvin

2	0
ECR	Bogdan Rzońca
NI	Enikő Győri

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää